

UNIVERZITA KARLOVA
HUSITSKÁ TEOLOGICKÁ FAKULTA

Příchozí a cizinci.

**Jak vnímají migranty vybraní příslušníci generací X a Z, ve
světle biblických principů pohostinnosti a spravedlnosti:
Perspektiva Exodus 22:20, 23:9 a Židům 13:1-2.**

Strays and Strangers.

**How migrants are perceived by selected members of
Generations X and Z, in the light of the biblical principles of
hospitality and justice: A perspective from Exodus 22:20, 23:9,
and Hebrews 13:1-2.**

Bakalářská práce

Vedoucí práce:

ThDr. Vymětalová Hrabáková Eva, Th.D.

Autor:

Anežka Kajzrová

Praha 2025

Poděkování

Touto cestou bych ráda poděkovala své vedoucí práce ThDr. Evě Vymětalové Hrabákové, Th.D. za odborné vedení této práce, motivaci a pomoc s překonáváním překážek. Dále bych chtěla poděkovat Mgr. Mikuláši Vymětalovi, Th.D. a PhDr. Marii Jelínkové, Ph.D. za cenné rady a vstřícný přístup. V neposlední řadě děkuji své rodině, která mi byla vždy oporou.

Prohlášení

Prohlašuji, že jsem předkládanou bakalářskou práci „Příchozí a cizinci. Jak vnímají migranty vybraní příslušníci generací X a Z, ve světle biblických principů pohostinnosti a spravedlnosti: Perspektiva Exodus 22:20, 23:9 a Židům 13:1-2.“ vypracovala samostatně. Dále prohlašuji, že všechny použité prameny a literatura byly řádně citovány a že tato práce nebyla využita získání jiného nebo stejného titulu.

V Praze dne

Anežka Kajzrová

Anotace

Bakalářská práce se zabývá tématem migrace z pohledu biblických veršů a současného vnímání migrantů vybranými příslušníky generací X a Z. V teoretické části zkoumá biblické pojetí příchodců v daných verších, včetně relevantních termínů a příběhů, které se této problematice týkají. Dále se zaměřuje na migraci v současném světě a České republice, přičemž se soustředí na historický vývoj, aktuální statistiky a definici základních pojmů. Závěrem teoretické části je definice generací X a Z, jejich časové vymezení a klíčové formativní zkušenosti. Praktická část se věnuje vnímání migrantů vybraných příslušníků generací X a Z, přičemž využívá kvalitativní metody sběru dat formou rozhovorů. Cílem práce je zjištění názorů respondentů k migrantům. Výsledky ukazují generační rozdíly, shodné rysy a to, jak tito respondenti migranty vnímají.

Klíčová slova

Migranti, Uprchlíci, Bible, Kvalitativní výzkum, Generace X, Generace Z

Annotation

The bachelor's thesis deals with the topic of migration from the perspective of biblical verses and the current perception of migrants by selected members of generations X and Z. In the theoretical part, it examines the biblical concept of newcomers in the given verses, including relevant terms and stories related to this issue. Furthermore, it focuses on migration in the contemporary world and the Czech Republic, concentrating on historical development, current statistics, and the definition of basic concepts. The theoretical part concludes with a definition of generations X and Z, their time frame, and key formative experiences. The practical part is devoted to the perception of migrants by selected members of generations X and Z, utilizing qualitative data collection methods through interviews. The aim of the work is to ascertain respondents' opinions about migrants. The results show generational differences, shared characteristics, and how these respondents perceive migrants.

Keywords

Migrants, Refugees, Bible, Qualitative Research, Generation X, Generation

Obsah

1. Bible a pohled na cizince- příchozí	10
1.1. Analýza Exodus 22:20 a 23:9.....	12
1.2. Analýza Židům 13:1-2	16
1.3. Biblické termíny související s cizinci	18
1.3.1. Biblické termíny související s cizinci ve Starém zákoně	18
1.3.2. Biblické termíny související s cizinci v Novém zákoně	20
1.4. Příběhy o příchozích a uprchlících v Tanachu	23
1.4.1. Abraham jako cizinec	23
1.4.2. Rút Moábská	24
1.5. Učení pro budoucí generace	27
1.6. Migrace a uprchlictví	29
1.6.1. Definice základních pojmů (migrant, uprchlík, cizinec).....	29
1.6.2. Současná situace migrantů ve světě a v ČR.....	31
1.6.2.1. Historický kontext migrace v ČR	32
1.6.2.2. Aktuální statistiky v ČR	33
1.7. Generace X a Z	35
1.7.1. Charakteristika generace X.....	35
1.7.1.1. Definice a časové vymezení	35
1.7.1.2. Klíčové formativní zkušenosti	37
1.7.2. Charakteristika generace Z.....	37
1.7.2.1. Definice a časové vymezení	39
1.7.2.2. Klíčové formativní zkušenosti	39
1.8. Úvod do praktické části	41
1.9. Metodologie výzkumu.....	42
1.9.1. Popis kvalitativního výzkumu	42
1.9.2. Metoda polostrukturovaných rozhovorů	42
1.9.3. Charakteristika respondentů generace X(1965 - 1980)	43
1.9.4. Charakteristika respondentů generace Z(2000-2013)	44
1.9.5. Seznam otázek pro rozhovory	45

1.10.	Realizace výzkumu	46
1.10.1.	Průběh rozhovorů	46
1.10.2.	Způsob zpracování dat	46
1.11.	Rozhovory	47
1.11.1.	Generace X interpretace	47
1.11.1.1.	Respondent X1	47
1.11.1.2.	Respondent X2	49
1.11.1.3.	Respondent X3	52
1.11.1.4.	Respondent X4	54
1.12.	Vnímání migrantů generací X	56
1.13.	Generace Z interpretace	58
1.13.1.	Respondent Z1	58
1.13.2.	Respondent Z2	60
1.13.3.	Respondent Z3	64
1.13.4.	Respondent Z4	66
1.14.	Vnímání migrantů generací Z	68
1.15.	Porovnání generací	71
1.15.1.	Hlavní rozdíly	71
1.15.2.	Společné body	72
1.16.	Limity výzkumu	73
1.17.	Závěr praktické části	74
1.18.	Závěr práce	75

Seznam použitých zkratk

Abd- Abdijáš

ČR- Česká republika

ČSU- Český statistický úřad

Dt- Deuteronomium

EU- Evropská unie

Ex- Exodus

Ez- Ezechiel

Gn- Genesis

Iz- Izajáš

IOM- Mezinárodní organizace pro migraci

J- Jan

Jr- Jeremjáš

Kr- Královská

Lk- Lukáš

Lv- Leviticus

Mak- Makabejská

Mk- Marek

OSN- Organizace spojených národů

Pt- Petrův

Rt- Rút

Ř- List Římanům

Sk- Skutky apoštolů

Te- Tesalonickým

Úvod

Migrace a uprchlictví patří mezi velmi diskutované témata současné společnosti, která vy eskalovala válkou na Ukrajině. Ačkoli se může zdát, že se jedná o fenomén dnešní doby, otázka příchodů je přítomna i v náboženských textech, včetně Bible, která reflektuje, jak byli migranti vnímáni.

Cílem práce je zjištění názorů respondentů z generací X a Z k migrantům, který byl realizován prostřednictvím kvalitativního výzkumu, který byl prováděn rozhovory s vybranými respondenty. Práce nejprve analyzuje biblické verše ze Starého a Nového zákona, které souvisejí s migranty, zkoumá biblické termíny související s cizinci a příběhy příchodů v Tanachu, věnuje se definicím základních pojmů, kterými jsou migrant, uprchlík a cizinec, aktuální situaci migrace ve světě a v České republice, přičemž se zaměřuje na její historický kontext a aktuální statistiky. Následně charakterizuje generace X a Z, včetně časového vymezení a klíčových formativních zkušeností.

Práce je rozdělena do dvou hlavních částí. První teoretická část se věnuje biblickému pohledu na migranty a současným aspektům migrace. Druhá, praktická část, obsahuje kvalitativní výzkum zaměřený na vnímání migrantů ve dvou generacích X a Z. K analýze postojů byla použita metoda polostrukturovaných rozhovorů, která umožnila získat hlubší porozumění názorům respondentům, či klást doplňující otázky.

Výsledky práce přispívají k pochopení biblického i současného pohledu na migranty a odrážejí, jak se názory na toto téma liší mezi jednotlivými generacemi.

TEORETICKÁ ČÁST

1. Bible a pohled na cizince- příchozí

Tato kapitola se zaměřuje na vnímání cizince v Bibli. Bible je základním a posvátným textem judaismu a křesťanství a představuje také důležitý zdroj etického učení, na které bychom neměli zapomínat, obzvláště v těžkých časech. Tato posvátná kniha věnuje značnou pozornost tématu cizinců, včetně jejich postavení ve společnosti, poukazuje na to, že my všichni jsme byli cizinci. „*Cizinec. To slovo často vyznívá pejorativně, ať už chtěně, či nikoli. Jakoby vyrůstalo z dávných stereotypů, které provází názvosloví vymezující mnohdy nepřijatelný prvek či rovnou nepřitele. Můžeme používat třeba tento výraz- příchozí namísto onoho „cizince“, vědom si právě toho, že způsob označení může být prvním, byť drobným krůčkem ke změně zažitých stereotypů.*”¹

Toto téma se prolíná již od Starého zákona až po listy Nového zákona, ukazující vztah mezi lidmi přicházejícími zvenčí a Božím lidem. Biblický pohled na příchozí představuje etický princip, který se předával po tisíciletí a který může poskytnout cennou perspektivu i pro současnou debatu o migrantech. „*Zkušenost cizince a migrace, a tedy kontaktu s „cizinci”, je v dějinách synů Izraele ústřední.*”²

Následující podkapitoly se zaměřují na klíčové biblické pasáže, konkrétně na Ex 22,20- 23,9 a Žd 13,1-2, které přímo adresují téma vztahu k cizincům-příchozím. Dále se věnují biblické terminologii související s příchozími, a to zejména na termíny Ger, Zar, Nochri, Toshav, Xenos a Parepidémos, pro představu o rozmanitosti pojmu cizinec. Závěrem této kapitoly je několik klíčových příběhů z Tanachu (Starého zákona), které ilustrují biblický pohled na příchozí a migranty. Tyto příběhy poskytují konkrétní příklady toho, jak byli cizinci vnímáni a jak s nimi bylo zacházeno v biblických dobách. Taktéž poukazuje na Dt 26,5, jakožto na učení pro nové generace „*Můj otec byl Aramejec, bloudící bez domova.*” (Dt 26,5)³

Cílem této kapitoly je zdůraznění toho, jak biblický pohled na cizince neboli příchozí zůstává vysoce relevantní v tomto světě, kdy je migrace velmi rozšířená. „*V době nových stěhování národů, změn geopolitických hranic různých států, v nichž se mnohé společnosti uspořádávají stále víc jako mnohonárodnostní, je zřejmé, že se s dramatickou naléhavostí znovu naskýtá problém cizince a jeho přijetí, zvláště v zemích, které jsou adresáty*

¹ ROUBALOVÁ, Věra; GÜNTEROVÁ, Tereza a KOSTLÁN, František. *Příchozí*. Praha: G plus G, 2005. ISBN 80-86103-82-X. s.9

² BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998. s.4

³ *Bible: překlad 21. století*. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Deuteronomium.26:5.)

vystěhovaleckých vln. A tato situace mocně interpretuje na křesťanské svědomí!’’⁴ Zároveň poukazuje na to, že tyto texty ukazují na lidskou důstojnost, která by měla být přesahující hranicí, ať už etnické, či národní.

⁴ BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998. s.3

1.1. Analýza Exodus 22:20 a 23:9

„Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj - vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě!“ (Ex 22,20)⁵ Ex 22,20 je součástí zákonů vyskytujících se v Pěti knihách Mojžíšových, které mají chránit zranitelné skupiny ve starověkém Izraeli. Biblické učení zdůrazňuje důležitost respektování a ochrany cizinců v komunitě. Hebrejské slovo "yana" vyjadřuje zákaz jakéhokoli útlatu nebo diskriminace vůči nim, v překladu se jedná o opak milovat někoho jako sebe. Tento koncept jde nad rámec pouhého neubližování a vyzývá k aktivní laskavosti a empatii. Izraelcům bylo připomínáno, aby se nestali utiskovateli, s odkazem na jejich vlastní zkušenost s útlakem v Egyptě. Tento etický princip měl širší společenské dopady, zajišťující ochranu nejzranitelnějších členů společnosti, včetně cizinců. Tímto způsobem biblické učení položilo základy pro spravedlivý a inkluzivní právní systém, který chránil práva všech bez ohledu na jejich původ. Tento přístup lze považovat za předchůdce moderních konceptů lidských práv a rovnosti před zákonem.⁶

Zmínka o Egyptě odkazuje na zásadní událost v dějinách izraelského národa. Je velmi důležitá pro pochopení izraelské etiky a historie. Příběh začíná knihou Genesis a končí knihou Exodus, která pojednává o Josefovi, potomku Jákoba, který navzdory nepříznivému osudu dosáhl vysokého postavení v Egyptě. Začíná tedy prosperitou za Josefova vedení, ovšem postupně se mění v útlak a otroctví pod novým faraonem, který se obával rostoucího počtu Hebrejů. Izraelité však díky Boží ochraně dále rostli a množili se. Tento útlak později slouží jako morální základ pro již zmíněný biblický příkaz spravedlivého zacházení s příchozími. V této době se narodil Mojžíš, jehož životní příběh ho předurčil k roli osvoboditele. Rozhodujícím okamžikem bylo, když Bůh oslovil Mojžíše prostřednictvím hořícího keře. Bůh ho pověřil, aby vyvedl Izraelity z egyptského otroctví. Následovala série deseti ran, které demonstrovaly Boží moc. Vrcholem vysvobození byl pozoruhodný přechod Rudého moře. Tento příběh zdůrazňuje, jak Bůh dodržuje své sliby dané Izraeli, a jakou má obrovskou moc. Tvoří základ izraelské víry a zdůrazňuje, jak je důležité jednat spravedlivě a chránit ty, kteří jsou zranitelní. (Gn 37-50, Ex 1-15)⁷

Příchozí jsou v tomto verši vnímáni podobně jako vdovy a sirotci, zaujímají v Božích očích své místo. Tito zranitelní jedinci jsou vytrženi ze svých kořenů a zbaveni své přirozené

⁵ Bible: překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Exodus 22:20)

⁶The Bible Says. Exodus 22:16- 24 Commentary [online]. [cit. 2024- 10- 16]. Dostupné z: <https://thebiblesays.com/en/commentary/exo+22:16>

⁷ Bible: překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Genesis 37-50, Exodus 1-15)

ochrany společnosti. Jsou vykořeneční ze svých sociálních sítí, jsou okolnostmi zbaveni svých přirozených práv a existenční jistoty. Jejich situace je křehká, jsou bez půdy, bez zaručených práv a jsou právně i ekonomicky slabí. Bez rodinných vazeb v izraelském lidu se stávají snadným terčem diskriminace či útoku, jelikož jsou snadno zaměnitelní s nepřítelem. Toto přikázání tedy odráží Boží zájem o ochranu těchto zranitelných jedinců.⁸

Ve Starém zákoně se výzva k přijetí cizince často opakuje, jelikož cizinec je vnímán jako dar. Je to živoucí připomínka toho, jak Hospodin vysvobodil Izraelce z Egypta, kde sami žili jako utlačovaní cizinci. Zároveň připomíná, jak se Izraelci na dobu čtyřiceti let stali migranty putujícími pouští, než našli zemi, kde by mohli trvale žít.⁹

Přikázání tedy představuje klíčový etický princip Starého zákona týkající se zacházení s příchozími. Zakazuje útlak a diskriminaci, přičemž využívá zkušenost Izraelců s útlakem v Egyptě jako morální ponaučení. Cizinci neboli příchozí jsou postaveni na stejnou úroveň jako jiné zranitelné skupiny, což zdůrazňuje jejich potřebu ochrany. Tento verš má hluboký význam, vyjadřující vděčnost Bohu za ochranu v období pobytu v Egyptě, zároveň má důležité sociální i právní důsledky, pokládající základy pro spravedlivý právní systém. Přítomnost cizinců ve společnosti slouží jako připomínka Božího vysvobození, ale i historie Izraelců jako migrantů. Propojuje historii, teologii, ale i praktické sociální aspekty, které vytvářejí základ pro spravedlivý přístup k příchozím. Význam tohoto verše přesahuje svou dobu a má velkou důležitost i v současné době.

„Neutiskuj přistěhovalce - vy sami jste přece poznali život přistěhovalců, když jste žili v Egyptě” (Ex 23,9)¹⁰ Tento verš si je velmi podobný předchozímu přikázání, ovšem více prohlubuje etický princip ohledně zacházení s příchozími. Předchozí verš přímo zakazuje útlak přistěhovalců s odkazem na historii Izraelitů, ovšem přikázání Ex 23,9 jde více do hloubky tématu. Vyzývá Izraelity k hlubšímu zamyšlení nad jejich vlastní zkušeností jako příchozích snaží se více dotknout duše Izraelce.

Ex 23,9 je součástí smluvního kodexu a souboru zákonů, které byly dány Izraelitům po jejich odchodu z Egypta. Tento verš má podobu příkazu, ale také připomínku, která spojuje zkušenosti Izraelitů s jejich současnými povinnostmi. Opakování příkazů, aby se příchozímu neubližovalo, podtrhuje jeho hluboký význam v právním i morálním rámci

⁸ ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1. s.37-38

⁹ NOBLE, Tim a KŘIŠŤAN, Alois. *Kdo je můj bližní?: církev, uprchlíci, migranti*. Praha: Institut ekumenických studií, 2016. s.27

¹⁰ *Bible: překlad 21. století*. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Exodus 23:9)

izraelské společnosti. Literální kontext tohoto verše zdůrazňuje jeho význam. Je umístěn mezi další příkazy, zaměřující se na spravedlnost, poctivost a zacházení se zranitelnými členy společnosti. Tímto podtrhuje komplexní povahu Božího zájmu o všechny lidi. Tento verš odkazuje na vlastní zkušenosti Izraelitů jako příchozích v Egyptě a vybízí je, aby si uvědomili, jaké to bylo když s nimi bylo v cizí zemi špatně zacházeno. Vyzývá k empatii a soucitu. Nabádá lidi, aby se k ostatním chovali s laskavostí a spravedlností bez ohledu na jejich původ. Uznává zranitelnost těch, kteří se ocitli v nové zemi, a nabádá k jejich ochraně.¹¹

Biblické pasáže spojují zákaz utlačování příchozích s připomínkou izraelského otroctví v Egyptě. Toto propojení nese hluboký teologický význam, ukazující Hospodina jako ochránce bezbranných v cizí zemi. Pro Izraelity ochrana přistěhovalců znamená praktické vyjádření víry v Hospodina jako osvoboditele. Zároveň to formuje jejich národní identitu, připomínající jim jejich vlastní minulost jako přistěhovalců. Tato zkušenost a víra má vést k solidaritě a spravedlivému zacházení s příchozími. Text konkretizuje toto zacházení několika způsoby, například požadavkem na odpočinek pro přistěhovalce během šabatu. Předpokládá se, že i další požadavky spravedlnosti se vztahují především na příchozí žijící mezi Izraelity, což ukazuje, jak hluboce byla péče o přistěhovalce zakotvena v izraelském právním a etickém systému.¹²

Papež František reagoval na toto téma poselstvím pro rok 2015, které neslo název „Církev bez hranic je matkou všech.“ Tvrdil, že Ježíš Kristus stále očekává, že ho budeme poznávat v migraitech a příchozích, v uprchlících a utečencích. Zároveň nás vyzývá, abychom se dělili o své prostředky a zřekli se části svého získaného blahobytu. Papež zdůraznil, že na globalizaci migrace je třeba odpovídat globalizací lásky a spolupráce, abychom zlidštili podmínky migrantů.¹³ Papežova slova nám tedy připomínají, že v každém přistěhovalci a příchozím můžeme vidět samotného Ježíše. Tato myšlenka vybízí k zamyšlení, jak pomoci druhým, o sdílení prostředků, včetně zřeknutí se svého blahobytu. Navádí na způsob, jakým můžeme reagovat na současnou migraci. „*Cizinci by tedy měli být milováni. Láskou však není míněn pouze cit, ale spíše*

¹¹Exodus 23:9 Meaning and Commentary [online]. VideoBible.com [cit. 2024- 11- 14]. Dostupné z: <https://www.videobible.com/meaning/exodus-23-9>

¹² ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1. s.38-39

¹³ NOBLE, Tim a KŘIŠŤAN, Alois. *Kdo je můj bližní?: církve, uprchlíci, migranti*. Praha: Institut ekumenických studií, 2016. s.19

postoj, tedy chování, které je vůči cizincům uplatňováno. Vždy bychom měli mít na paměti, že i cizinec je člověk, který má svou důstojnost, a také by s ním podle toho mělo být zacházeno. “¹⁴

Na závěr této analýzy Ex 22,20; 23,9 můžeme říci, že tyto citáty vycházejí z vlastní zkušenosti izraelského lidu v Egyptě, kde sami poznali, jaké to je být přistěhovalci a zažít útlak. Tato zkušenost se stala základem pro biblickou etiku a jako součást zákonů respektu k cizincům. Tyto texty nejsou však jen pouhým zákazem útlatku, ale aktivně vyzývají k empatii a solidaritě k příchozím cizincům. Tyto principy pokládají základy pro spravedlnost v právním systému a jejich poselství je velmi aktuální i v současné době, jak dokládá i církev reprezentovaná papežem Františkem, která zdůrazňuje potřebu lidského a empatického přístupu k migrantům.

¹⁴ČECH, Vlastimil. *Ochrana opuštěných a potřebných v Bibli* [online]. Olomouc, 2016 [cit. 2024-10-29]. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Cyrilometodějská teologická fakulta. Dostupné z: <https://theses.cz/id/z0vvd2/> s.23

1.2. Analýza Židům 13:1-2

Tato podkapitola se zaměřuje na dva verše, vyskytující se v Novém zákoně, oproti přikázáním v předchozí podkapitole, vyskytující se ve Starém zákoně. „*Bratrská láska at' zůstává.*” (Žd 13,1)¹⁵ „*Nezapomínejte na pohostinnost-díky ní někteří nevědomky hostili anděly!*” (Žd 13,2)¹⁶ List Židům je více než jen soubor pravidel a rad. Je to spis, který lze chápat jako napomenutí a který zahrnuje nejen morální a praktické sdělení, jedná se však i o jakýsi kazatelský útvar, který efektivně propojuje výklad základních pravd víry a učení církve s osobním napomenutím a povzbuzením pro čtenáře či posluchače.¹⁷ „*Závěrečná třináctá kapitola se v různých napomenutích a osobních vzkazech liší od jiných epištol opět četnými starozákonními reminiscencemi. Laskavé přijímání hostů (Žd.13,1) je podpořeno odkazem na andělské hosty u Abrahama.*”¹⁸

Klíčovým poselstvím je, aby bratrská láska trvala, v následujícím verši Žd 13,2 autor uvádí konkrétní využití duchovní lásky, které nesly význam pro pronásledovanou církev. Důležité je rozvíjení pohostinnosti k cizincům, lásky a nabízení pomoci trpícím.¹⁹ Žd 13,2 povzbuzuje věřící, aby projevovali soucit a laskavost vůči cizím lidem, protože aniž by to věděli, mohli by být andělé. Příkladem je Abraham, který se setkal s anděly, kteří se mu zjevíli jako muži.²⁰ Tento příběh začal v knize Genesis, kdy Abraham odpočíval u svého stanu, když v tom se mu zjevila trojice návštěvníků, Abraham je srdečně přivítal a připravil pro ně jídlo. Během jejich pobytu mu sdělili, že jeho žena Sára do roka porodí syna. Sára jejich rozhovor tajně poslouchala a v duchu se této větě smála, protože byla už mimo plodný věk. Hospodin tyto pochybnosti slyšel a připomněl, že pro něj není nic nemožného. Sára měla strach a své pochybnosti popírala, Hospodin o jejím smíchu ale věděl a ujistil ji, že

¹⁵ Bible: překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Židům 13:1)

¹⁶ Bible: překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Židům 13:2)

¹⁷ BROŽ, Jaroslav. *List Židům*. Český ekumenický komentář k Novému zákonu. Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2015. ISBN 978-80-87287-73-6 .s.10

¹⁸ OTTER, Jiří. *Dva okrajové biblické spisy v novém aktuálním promýšlení*. Praha: Kalich, 2009. ISBN 978-80-7017-106-6. Dostupné také z: <http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:2c4860c0-db59-11e3-b110-005056827e51>. s.37

¹⁹ DRÁPAL, Dan. *Láska trvá (Žd 13,1-3)* [online]. *Soli Deo Gloria*, 2017 [cit. 2024-11-11]. Dostupné z: <https://www.solideogloria.cz/laska-trva-zd-13-1-3>

²⁰ Dorit Meir. *Kdo a co jsou démoni a andělé v Bibli?* [online]. [cit. 2024-11-11]. Dostupné z: <https://cs.dorit-meir.com/kdo-a-co-jsou-demoni-a-andele-v-bibli>

jeho zaslíbení se skutečně stane. (Gn 18,1-15)²¹ V Žd 13,2 se setkáváme s pojmem “andělé”, “anděl” je vysvětlen jako posel, plnící funkci Božího posla, který zná jeho tvář. Patří mezi bytosti stvořené Bohem, je svatý, má svobodnou vůli, to znamená, že pokušení a hříchu nemusí vždy odolat.²²

Ve spisu Žd 13,1 je slovo “bratr” označováno v Novém zákoně jako pokrevní příbuzný, ale i jako duchovní spřízněnost. V době zajetí slovo bratr prostupuje stále více do náboženského obsahu, neznamena tedy pouze pokrevní národ.²³ Douglas se k bratrské lásce vyjadřuje následovně. „*Bratrská láska Ř. filadelfia (Ř 12,10; 1 Te 4,9; Žd 13,1; Pt 1,7) neznamena obrazně lásku podobnou lásce bratrů, ale lásku těch, kdo jsou spojeni v křesťanském bratrství (adelfotēs, 1 Pt 2,17; 5,9; sr. adejktivum filadelfos, 1 Pt 3,8). Mimo křesťanských písemností (např. 1 Mak 12,10.17) se slova filadelfia užívá jen o lidech stejného původu. Ve SZ „bratr”, podobně jako „bližní”, znamenal „izraelský soukmenovec” (Lv 19,17n; sr. Sk 13,26). Ježíš rozšířil prostor lásky k bližním (Mt 5,43-48; L 10,27-37) také tím, že označil své následovníky za své vlastní bratry (Mk 3,33nn; Mt 28,10; J 20,17) a za bratry navzájem (Mt 23,8; L 22,32).*“²⁴ Tato vysvětlení slova bratr připomíná, že bratrem se nemyslí pouze pokrevní spojitost, ale také to, že jde o duchovní pouto mezi lidmi. Toto chápání přesahuje běžné rodinné vazby a vytváří tím hlubší duchovní spojení mezi lidmi, včetně přistěhovalců.

Závěr ukazuje, že péče o přistěhovalce znamenala pomáhat odlišným lidem na cestách, ne pouze těm, kteří patřili ke křesťanské víře. Abraham totiž pohostil anděly, postaral se o ně, i když nevěděl, že to jsou andělé, nebylo to tedy tak, aby už předem věděl, že jsou od Boha. Dále se nezdá, že by autor Listu Židům očekával, že křesťané budou méně pohostinní než nekřesťanští lidé, kteří taktéž pomáhali lidem na cestách. Pohostinnost je tedy vůči příchozím v tomto pojetí jakousi aplikací lásky.²⁵

²¹ Bible: překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Genesis 18:1-15)

²² DOUGLAS, J. D. (ed.). *Nový biblický slovník*. Praha: Návrat domů, [1996]. ISBN 80-85495-65-1 .s.28

²³ NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. 2. přeprac. rozš. vyd. Kalich. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1956. s 83

²⁴ DOUGLAS, J. D. (ed.). *Nový biblický slovník*. Praha: Návrat domů, [1996]. ISBN 80-85495-65-1 .s.111

²⁵ ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1. s.70

1.3. Biblické termíny související s cizinci

V Bibli se setkáváme s různými termíny, které souvisejí s cizinci, tedy příchozími. Tyto termíny se vyskytují jak ve Starém zákoně, tak i v Novém zákoně. Je důležité tyto termíny objasnit, abychom mohli pochopit přesné chápání cizince v Bibli, včetně jeho postavení ve společnosti. Pojem cizinec se ve Starém zákoně vyskytuje v hebrejském jazyce, v Novém zákoně je psán řecky.

1.3.1. Biblické termíny související s cizinci ve Starém zákoně

„V hebrejském textu Starého zákona najdeme čtyři pojmy označující cizince, které mají odlišné sémantické pole. Jedná se o slova zar, nokrí, gér a tóšáv. První dvě označení mají zřetelně negativní zabarvení, druhé dvě naopak pozitivní.”²⁶ Tato podkapitola se prvně zaměřuje na první negativní termíny označující cizince, a to na termíny zar a nokrí.

Výraz nokrí představuje osobu z jiného národa, tedy etnického cizince, který není součástí izraelského národa. Od tohoto typu cizince se izraelité museli držet dál. V češtině se tento výraz překládá jako cizozemec nebo cizinec, vždy ale nese negativní význam. Narozdíl od jiných typů cizinců se na nokrí nevztahovala práva pohostinnosti ani sociální ochrany. Tento výraz se vyskytuje i v ženském tvaru nokríjjá, který označuje cizinku nebo pohanku, která mohla Izraelce svést od odpadnutí od víry v Hospodina. Tento termín tedy označuje cizince, který stojí mimo izraelskou společnost. Může zde jít o příslušnost k jinému národu nebo rodině, rodu i náboženskému přesvědčení.²⁷

Slovo nokrí neoznačuje pouze cizince jako člověka jiného původu, ale má i náboženský rozměr, jelikož byly cizí národy spojovány s modlářstvím. Proto bylo Izraelcům zakázáno mísit se s Kenánci. Dokonce i král Šalamoun byl kritizován za vztahy s cizinkami, které ho odvedly od víry v Hospodina. Když byli Izraelci v babylónském zajetí, chápali to jako trest za porušení tohoto zákazu. Po návratu z vyhnanství proto tento přísný zákaz znovu platil, tedy zákaz smíšeného manželství.²⁸ Ve většině případů je tedy slovo nokrí označením člověka z jiného národa. Cizinec je představován jako někdo, od koho by se měli Izraelité držet dál. V některých případech se také užívá ženská forma slova cizinec

²⁶ ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1. s.28-29

²⁷ ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1. s.29

²⁸ DOUGLAS, J. D. (ed.). *Nový biblický slovník*. Praha: Návrat domů, [1996]. ISBN 80-85495-65-1. s.127

a to nokrijjah, které se mají Izraelité vyhnout, aby nebyli špatně ovlivněni. Někdy tento termín také označuje všechno cizí, přičemž však vždy nese negativní význam tohoto slova.²⁹

*„Člen Izraele se tedy s nokrím nesmí spojovat a přátelit, aby zůstal věrný své víře a smlouvě, kterou uzavřel s Hospodinem, aby nesloužil modlům okolních národů a neodpadl od Hospodina.”*³⁰

Dalším termínem označujícím cizince je zar *„Pojem zar označuje v prorocích 7.-6. století (srov. Jer 30,8; 51,51; Ez 7,21; 11,9; 28,7.10; 30,12; 31,12 Abd 11; atd) cizince ve smyslu národnostním a politickém, v silném kontrastu s Izraelem a má neuctivé odstíny: cizinec (zar) se zde ztotožňuje s nepřitelem (tsar).”*³¹ Tento pojem nese silnější negativní význam, než slovo nokrí. Tento termín pochází ze slova zúr, což v překladu znamená odvrátit se. Slovo zar zní velmi podobně, jako slovo sar, které v Bibli označuje velkého nepřítele či dokonce útočníka. Zar popisuje tohoto cizince jako někoho, kdo stojí ve velkém protikladu k Izraeli. Vyjadřuje pohrdání a jasné oddělení, používá se pro označení sousedních národů. Také může označovat člověka, který si přivlastnil něco, co mu nepatří, na co nemá právo. Ve Starém zákoně často označuje nepřátele z okolních národů, kteří na Izrael útočili a snažili se ho zničit. Někdy se ale používá i pro Izraelity, kteří svým chováním představovali pro ostatní hrozbu. Tito lidé byli v rozporu s Hospodinovými požadavky, proto k nim bylo stavěno s odstupem. Do češtiny se toto slovo může překládat jako *”cizák”*.³² *„Slovo zār pochází z kořene zūr= odvrátit se, odejít. Tak jej lze používat při řeči o někom cizím (1 Kr 3,18). Tento výraz může označovat člověka, který uchvátil místo, na němž nemá právo. Tímto vetřelcem je např. „cizí žena” v Přísloví. Další rozšíření pojmu vede k termínu cizozemec, tj. Ten, kdo patří k jinému národu, a tak se vlastně rovná nepříteli (Iz 1,7; Jr 3,19; 51,51; Ez 7,21; 28,7.10; Abd 11)”*³³

Druhou stranou jsou tomu dva pozitivní termíny označující cizince termíny gér a tóšáv. Gér je přistěhovalcem, je to člověk, který opustil svůj domov z jakéhokoliv důvodu. Je vnímán jako host uprostřed Izraele. Tento termín se odlišuje od slova nokrí i zar. A to tím, že cizincem, který je usazený, zůstává v zemi po delší časový úsek.

²⁹ BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998. s.5

³⁰ ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1. s.30

³¹ BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998. s.5

³² ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1. s.30

³³ DOUGLAS, J. D. (ed.). *Nový biblický slovník*. Praha: Návrat domů, [1996]. ISBN 80-85495-65-1.s. 127

Tato charakteristika je velmi důležitá k odlišení těchto pojmů. Gér se tedy oproti nokrí a zar chce usadit. Gér je někým mezi domorodcem a cizincem. Žije společně s Izraelity, přestože je nepojí žádné pokrevní pouto, není vlastníkem půdy. Gér žije podle práv Izraelitů, a je závislý na pohostinnosti okolních lidí, závisí na tom i jeho postavení ve společnosti. Jedná se tedy o migranta.³⁴

Podobným termínem je tóšav. „*Tóšav je často přiřazován pojmu ger a tvoří s ním dvojici, ve které pojem ger označuje vztahy emigranta-obyvatele s kultovně náboženským společenstvím Izraele, zatímco slovem tóšav se má vyjádřit samotná osoba uprostřed společenství Izraele v jeho ekonomickém a společenském stavu.*”³⁵ Tyto dva pozitivní termíny pro cizince si jsou tedy velmi podobné a často se vyskytují ve Starém zákoně.

1.3.2. Biblické termíny související s cizinci v Novém zákoně

Označení cizince se vyskytuje i v Novém zákoně. Těmito pojmy jsou například xenos a parepidémos. V řeckém jazyce slovo xenos, znamená cizinec či migrant. Tento termín je spojen se slovem xenofobie, tedy strach z cizinců. Ježíš v Matoušově evangeliu zdůrazňuje, že naše chování k xenos, bude jedním z klíčových kritérií u našeho posledního soudu, na konci našeho času.³⁶ Tento termín je jedním z nejobecnějších, doslovně znamená „cizí“, toto oslovení může vyvolávat pocit strachu, ale také silný pocit zvědavosti a zájmu.³⁷ Se slovem xenos se spojuje slovo xenodocheo, což v překladu znamená projevení pohostinnosti. Toto oslovení se většinou vyskytuje jako překlad hebrejského slova nokrí. Nejčastější výskyt výrazu je, jak již bylo zmíněno, u Matouše, kdy péče o cizince je i jakousi péčí o samotného Ježíše Krista, odmítnutí poskytnutí cizinci pohostinnost by znamenalo i odmítnout samotného Ježíše.³⁸ „*Ježíšův postoj přijetí vůči cizincům se projevuje v absolutní*

³⁴ ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1. s.31

³⁵ BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998, s. 5-6

³⁶ ŠENKÝŘ, Jan. *Zkoumání znamení doby* [online]. Křesťanští senioři, 2019 [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: https://krestanstiseniori.cz/getattachment/Aktualne/Myslenky-a-nazory/2019/Zkoumani-znameni-doby/Senkyr-prednaska_Zkoumani-znameni-doby.pdf.aspx.s.8

³⁷ OPATRŇÝ, Aleš. *Pastorace v postmoderní společnosti*. Studia theologica [online]. 2007, 9(4), 29-40 [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: <https://studiatheologica.eu/pdfs/sth/2007/04/03.pdf>.s.24

³⁸ BROWN, Colin, Lothar COENEN, Erik BEYREUTHER a Hans BIETENHARD, ed. *The New international dictionary of New Testament theology*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1975. ISBN 0-310-21890-X. Dostupné také z: <https://archive.org/details/newinternational00brow/page/6/mode/2up> [cit. 2024-11-20].s.686-687,689

nepřítomnosti nedůvěry, či negativních tónů vůči nim a v pozitivním hodnocení jejich nejlepších postojů.”³⁹ Evangelia ukazují, že i skutečnost Ježíše, je vnímána jako cizince. Ježíš taktéž prožíval nepřijetí i ve své vlastní zemi, mezi svými lidmi, kdy prožíval zkušenost odcizení, která ho spojovala s proroky. Čtvrté evangelium ukazuje Ježíšovu cizost jako zjevení Ježíše jako cizince, který je vnímán jako cizí lidem, ke kterým byl poslán.⁴⁰ „*Aby bylo možné skutečně poznat Ježíše, je paradoxně třeba vnímat jej jako cizince, kde ovšem cizost není dána na základě etnických, nýbrž teologických měřítek. Skok nutný k tomu, aby bylo možné pochopit Ježíšovu cizost, je skokem víry!*”⁴¹

Dalším termínem slova cizinec, vyskytující se v Novém zákoně je slovo *parepidémos*. Řecké sloveso *parepidémeó* bylo v literatuře používáno mnohem častěji než podstatné jméno *parepidémos*. Toto sloveso znamená „dočasně pobývat na cizím území, často i s dalšími lidmi”. Odvozené podstatné jméno *parepidémos*, které se objevuje velmi vzácně, je slovem označující člověka, který je stále na cestě, tedy zemí pouze prochází a nemá své bydliště.⁴² Dle Štici lze označení Ježíše jako cizince použít i pro křesťanskou církev. Různé novozákonní spisy uvádějí, že křesťané nemají svůj stálý domov na zemi, ale v nebi, to znamená, že na zemi jsou pouze jen jako cizinci. Tuto myšlenku jasně vyjadřuje První list Petřův (2,11), který Štica překládá jako „*Milovaní, v tomto světě jste cizinci a přistěhovalci.*”⁴³ Dále uvádí, že výraz *parepidémoi* přesně odpovídá hebrejskému výrazu *gér a tóšav*.⁴⁴ V Novém zákoně se tento výraz používá jako obrazné vyjádření pro křesťany, kteří sice žijí na zemi, ale jejich pravé občanství je v nebi. V době starověkého Řecka a Říma slovo *parepidémos* znamenalo žít bez práv a výhod. Tito lidé byli často společensky, ale i právně znevýhodněni. První křesťané se však s tímto pojmem ztotožňovali, protože se považovali za duchovní cizince v tomto světě, který pro ně tedy nebyl trvalým domovem. Tento výraz tedy vyjadřuje dočasnost života na zemi a naději na nebeskou vlast.⁴⁵

³⁹ BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998.s.15

⁴⁰ BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998.s.17

⁴¹ BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998.s.18

⁴² OPATRŇÝ, Aleš. *Pastorace v postmoderní společnosti*. Studia theologica [online]. 2007, 9(4), 29-40 [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: <https://studiatheologica.eu/pdfs/sth/2007/04/03.pdf>.s.27

⁴³ ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1.s.75

⁴⁴ ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1.s.75

⁴⁵ *Parepidemos*. In: Bible Hub [online]. ©2004-2024 [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: <https://biblehub.com/greek/3927.htm>

Závěrem lze tedy říci, že Nový zákon používá pro označení cizince tyto dva důležité termíny, kterými jsou xenos a parepidémos. Zatímco xenos je obecnějším termínem pro cizince, a je především spojen s Ježíšovým učením o pohostinnosti, včetně péče o cizince, parepidémos označuje specificky člověka bez trvalého domova, který zemi prochází, a také se v Novém zákoně často používá jako metafora pro křesťany, kteří jsou na zemi také jen dočasnými obyvateli. Oba tyto termíny ukazují důležitost přijetí i péče o cizince, neboli příchozí v křesťanské tradici.

1.4. Příběhy o příchozích a uprchlících v Tanachu

Po kapitole, která byla věnována biblickým termínům souvisejícím s cizinci, je důležité pro pochopení vnímání příchozích věnovat kapitulu i konkrétním příběhům o uprchlících v Tanachu. Tyto příběhy poukazují na to, jak bylo s příchozími zacházeno a také poskytují praktické příklady použití termínů, které byly vysvětleny v předchozí kapitole.

1.4.1. Abraham jako cizinec

„Vírou Abraham poslechl Boží volání, aby šel na místo, jež měl dědičně získat. Přestože nevěděl, kam jde, vydal se na cestu.” (Žd 11,8)⁴⁶ „Vírou se přestěhoval do zaslíbené země, jakkoliv mu byla cizí, a bydlel v ní ve stanech stejně jako Izák a Jákob, dědicové téhož zaslíbení” (Žd 11,9)⁴⁷ Tato podkapitola se tedy zaměřuje na Abrahama, jakožto cizince. Bůh čekal na správný čas i správného člověka, kterým byl Abraham, aby mohl zásadně změnit lidské dějiny. Skrze Abrahama Bůh zahájil nové období, kdy prokletí, které tomuto předcházelo, mělo být nahrazeno požehnáním, podobně jako později v Novém zákoně u narození Ježíše Krista.⁴⁸

Abraham musel učinit několik obtížných rozhodnutí, než se vydal na svou pouť osamělého poutníka, musel se odpoutat od místních lidí a jejich způsobu myšlení.⁴⁹ Abraham tedy odešel, jak mu Hospodin přikázal, se svou ženou Sarai a synem svého bratra Lotem, tehdy mu bylo sedmdesát pět let. Společně i se svým majetkem odešli z Charáranu do země Kananejské. Když dorazili do země Kanaán, Hospodin řekl Abrahamovi, že tuto zemi dá jeho potomstvu. Abraham poté sestoupil do Egypta, aby zde žil jako cizinec, protože byl v zemi velký hlad.⁵⁰

V Kanaánu se Abraham ztotožňuje s výrazem gér, jako cizinec a přistěhovalec. Je osobou, která dočasně nebo trvale pobývá mimo svou vlast. Žil jako kočovný pastevec, který

⁴⁶ Bible: překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Židům 11:8)

⁴⁷ Bible: překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7 (Židům 11:9)

⁴⁸ WALLACE, Ronald S. *Abraham: Genesis 12-23*. Edinburgh: Oliver and Boyd, 1983. ISBN 0-8407-5852-9. Dostupné také z: <https://archive.org/details/abrahamgenesis120000wall/page/n7/mode/2up> [cit. 2024-11-20].s.2

⁴⁹ WALLACE, Ronald S. *Abraham: Genesis 12-23*. Edinburgh: Oliver and Boyd, 1983. ISBN 0-8407-5852-9. Dostupné také z: <https://archive.org/details/abrahamgenesis120000wall/page/n7/mode/2up> [cit. 2024-11-20].s.7

⁵⁰ PERROTTA, Kevin a Louise. *Genesis 12-23: Abraham and Sarah's journey*. Chicago: Loyola Press, 2002. Dostupné také z: <https://archive.org/details/genesis1223abrah0000perr/mode/2up> [cit. 2024-11-20].s.15-16

se se svými stády přesouval mezi různými místy. Jak již bylo zmíněno, v zemi nastal hladomor a Abraham byl nucen hledat útočiště v Egyptě, který byl úrodný, a bylo v něm dostatek vody a potravy. Egypt by v té době velmi bohatou zemí, ale Egypťané byli obecně podezřívaví vůči kočovným pastýřům.⁵¹ Abraham byl tedy přistěhovalec v Kanaánu, který se musel přizpůsobit místním zákonům a normám. Nemohl používat místní pohřební zařízení bez obecního povolení, nesměl také získat půdu. Abraham respektoval původní obyvatelstvo a jeho zvyky i zákony. Díky tomu s ním spolupracovali a dosáhli smírného řešení Abrahamova problému.⁵² Obyvatelé Hebronu nakonec uznali postavení Abrahama jako toho, kdo je mezi nimi, než aby ho považovali za cizince s termínem zar či nekhar. Rozdíl mezi nimi je v tom, že ger opustil svou zemi z důvodu politických nebo ekonomických a hledal útočiště v jiné komunitě.⁵³

Závěrem tedy je, že Abrahamův příběh ukazuje, že byl příchozím v cizí zemi, že i cizinec se může stát respektovaný společností, jestliže jako Abraham přijme místní zvyky a zákony, přičemž si zachová svou víru i poslání.

1.4.2. Rút Moábská

*„Rút jako literární postava je Moábkou, tedy představitelkou národa, který je v mnoha jiných textech spojen s duchovním ohrožením, nečistotou a prokletím pro Hospodinův lid. To je umocněno faktem, že se jedná o ženu, která je v textech Starého zákona nahlížena převážně v podřízeném vztahu k muži, jako představitelka jinakosti a nevypočitatelnosti, zvláště pokud se jedná o ženu-cizinku.“*⁵⁴

Rút je dalším příkladem stěhování rodiny do cizí země v době hladomoru, ke kterému došlo v době soudců a nachází se tedy v knize Rút. Aby přežili Elimelech, jeho žena Noemi a jejich dva synové opouštějí svůj domov, aby žili na moábských pláních, na kterých

⁵¹ HOFFMEIER, James Karl. *The Immigration Crisis: Immigrants, Aliens, and the Bible*. Wheaton: Crossway Books, 2009. ISBN 978- 1- 4335- 0607- 9. Dostupné také z: <https://archive.org/details/immigrationcrisi0000hoff/page/178/mode/2up> [cit. 2024-11-20].s.37-38

⁵² HOFFMEIER, James Karl. *The Immigration Crisis: Immigrants, Aliens, and the Bible*. Wheaton: Crossway Books, 2009. ISBN 978- 1- 4335- 0607- 9. Dostupné také z: <https://archive.org/details/immigrationcrisi0000hoff/page/178/mode/2up> [cit. 2024-11-20].s.48

⁵³ HOFFMEIER, James Karl. *The Immigration Crisis: Immigrants, Aliens, and the Bible*. Wheaton: Crossway Books, 2009. ISBN 978- 1- 4335- 0607- 9. Dostupné také z: <https://archive.org/details/immigrationcrisi0000hoff/page/178/mode/2up> [cit. 2024-11-20].s.50

⁵⁴ ZATROCH, David. *Několik intertextuálních čtení knihy Rút [online]*. Praha: Univerzita Karlova, Evangelická teologická fakulta, 2015 [cit. 2024-11-20]. Dostupné z: https://web.etf.cuni.cz/ETFN-227-version1-nekolik_intertextualnich_cteni_knihy_rut___zatroch.pdf.s.30

se synové oženili s moábskými ženami. (Rt 1,1-2). Toto vyprávění poskytuje příklad migrace. Elimelech brzy po příjezdu zemřel, do deseti let zemřeli i jeho synové. Tři vdovy jsou tímto ponechány, aby se samy zaopatřily. Noemi a jedna z jejích snach Rút, se rozhodly vrátit do Betléma, protože se doslechly, že Hospodin zajišťuje jídlo pro svůj lid. Tyto dvě ženy, jedna Izraelitka, druhá cizinka spřízněná manželstvím s Izraelitem, se tedy vracejí a snažejí se vyjít s penězi. Jejich role migranta se zde otáčejí. Imigrantka Noemi se vrátila domů, ale Rút, která se provdala za cizince, se imigrantkou v cizí zemi stala. Aby sebe a svou tchýni uživila, vydává se do polí sbírat jídlo. Její tvrdá práce a charakter si získaly přízeň Boaze, což byl příbuzný Noemi. Ten vykoupí Noemin majetek a v souladu s právem se ožení s Rút. Prostřednictvím tohoto sňatku a syna narozeného z tohoto vztahu může země předků zůstat v rodině. Boaz plní své rodinné povinnosti a nedělá je neochotně. Je milostivý k této cizince v nouzi, i když je to Moábka, pro kterou zákon nebyl příliš příznivý. Carroll dále uvádí, že se Rút musela do určité míry adaptovat do izraelské kultury, jelikož se musela naučit hebrejsky, aby mohla komunikovat s rodinou svého manžela. Rút opouští svůj lid, aby se připojila k lidu Noemi.⁵⁵

Rút se Boazovi představila, jako cizinka - nochria, tento příběh poukazuje na to, jak se postavení Rút změnilo z postavení cizinky na plnohodnotného člena hebrejské komunity.⁵⁶ Tento příběh napovídá o odměně za víru, kterou dává sám Hospodin, pod jehož křídly se lidé uchýlili. Pán Ježíš Kristus je naším velkým Boazem, ve kterém jsme požehnáni všemi duchovními moudrosti.⁵⁷ Příběh Rút ilustruje několik biblických principů a praktik s ohledem na ty nejzranitelnější. Kniha Rút učí, jak se starat a pečovat o zranitelné lidi. Hospodin podporuje štědrost mezi lidmi ve společnosti. Rút ukázala věrnost, tím že zůstala se svou tchýní Noemi, Boaz zase dodržoval veškerá Boží pravidla pro sklizeň. Zodpovědně tedy plnili své povinnosti. Boaz pomohl Rút změnit její postavení z cizinky na místní obyvatelku. Jeho jednání ukazuje, jak Kristus přijímá všechny lidi. Ukázal cestu, jak začlenit

⁵⁵CARROLL R., M. Daniel. *Christians at the border: immigration, the church, and the Bible*. Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2008. ISBN 978- 0- 8010- 3566- 1. Dostupné také z: <https://archive.org/details/christiansatbord0000carr/page/178/mode/2up> [cit. 2024-11-20].s.74-75

⁵⁶ MESSIANIC REVOLUTION. *Two Hebrew words that show how Ruth's status changed from gentile to Hebrew* [online]. [cit. 2024-11-24]. Dostupné z: <https://messianic-revolution.com/r3-12-two-hebrew-words-that-show-how-ruths-status-changed-from-gentile-to-hebrew/>

⁵⁷ FORTNER, Donald S. *Discovering Christ in Ruth: the kinsman-redeemer* [online]. Darlington: Evangelical Press, 1999 [cit. 2024- 02- 12]. ISBN 085234435X. Dostupné z: <https://archive.org/details/discoveringchris0000fort.s.138>

příchozí do společnosti. Z tohoto příběhu se učí být štědrý k těm, kdo potřebují pomoc. Vede k tomu, abychom byli pohostinný. Ukazuje, jak přijímat příchozí, jako své hosty. Vybízí k tomu, otevřít své srdce všem, koho Hospodin posílá. Učí překonávat předsudky vůči cizincům a povzbuzuje k stavění mostů mezi různými skupinami lidí.⁵⁸

⁵⁸ ADVANCING NATIVE MISSIONS. *Refugees in Ruth* [online]. Advancing Native Missions, [bez data] [cit. 2024-02-12]. Dostupné z: <https://advancingnativemissions.com/refugees-in-ruth/>

1.5. Učení pro budoucí generace

Tato podkapitola se zaměřuje na výrok z Deuteronomia. „Ty pak promluviš před Hospodinem, svým Bohem, takto: „Můj otec byl Aramejec bloudící bez domova, sestoupil do Egypta a s hrstkou lidí tam pobýval jako host. Tam se stal velikým, zdatným a početným národem.” (Dt 26,5)⁵⁹, jakožto na učení pro budoucí generace, které slouží jako důležité připomenutí, že i my máme zkušenosti s postavením cizince ve společnosti, že i my jsme byli cizinci.

Deuteronomium vzniklo převážně koncem 7.století. Po pádu Samaří v roce 721 došlo k velkému stěhování národů do Judska. Z tohoto důvodu Deuteronomium věnuje velkou pozornost ochraně přichozím a vytváří pro ně jakousi síť sociální ochrany, sociální podpory a často je zmiňuje společně s vdovami a sirotky, jako skupiny, které jsou zranitelné.⁶⁰ „V případě dějinného kréda z Dt 26 šlo o vzpomínku na praotce.”⁶¹

Tímto praotcem je Jákob, který prožil těžký život. Většinu svého života totiž prožil mimo zaslíbenou zem, nejprve pracoval pro Lábana, později kvůli hladomoru musel odejít do Egypta. Neměl mnoho materiálního bohatství, za které by mohl děkovat, proto byl jeho život naplněn především snahou žít správně, aby si získal přijetí Boží. Jeho potomci si tuto skutečnost také uvědomovali, přestože měli materiální požehnání. Chápali ale, že nejdůležitější je požehnání od Boha. Tyto věty udávají, že bychom měli žít především tak, abychom ctili Boha, jestliže máme navíc i materiální požehnání, měli bychom za něj být vděční.⁶²

Jak již bylo v předešlých kapitolách zmíněno, Židé se často označují jako národ migrantů, protože zkušenost s migrací tvoří významnou část jejich identity. Dt 26,5, na tuto zkušenost přímo odkazuje. Tato migrantská zkušenost však není pouze historickou vzpomínkou, ale je hluboce zakořeněna v samotných základech izraelské společnosti. Od jejího vzniku se její členové museli vyrovnávat s výzvami a těžkostmi života v cizích zemích. Tato historická zkušenost s migrací velmi ovlivnila jejich pohled na svět, včetně přístupu k

⁵⁹ BIBLENET. *Deuteronomium 26* [online]. [cit. 2024-11-24]. Dostupné z: <http://www.biblenet.cz/b/Deut/26>

⁶⁰ BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998.s.9-10

⁶¹ TŘEŠTÍK, Miloslav. *Sociální rozměr Deuteronomia* [online]. Theologická revue, 2014, roč. 20, č. 2 [cit. 2024-11-24]. Dostupné z: https://web.etf.cuni.cz/ETFN-512-version1-tref_2014_20_2.pdf

⁶² EVANGNET. *Kázání na text Deuteronomium 26, 1-11* [online]. Louny: Farní sbor Českobratrské církve evangelické, [cit.24-11-27]. Dostupné z: https://louny.evangnet.cz/kazani/dt26_1-11.html

ostatním lidem, zejména k cizincům a migrantům.⁶³ Tato zkušenost by se měla stále připomínat a předávat budoucím generacím. Židovská tradice zahrnuje dva významné příkazy, které se týkají vztahu mezi lidmi a zemí. První příkaz se týká vstřícného a laskavého přístupu k příchozím, kteří respektovali izraelskou komunitu a její pravidla. Druhý se vztahuje k ochraně a osídlení země zaslíbené. Tyto příkazy mají platnost pro všechny generace, to znamená, že nejen pro generaci, která vyšla z Egypta, ale také pro všechny ostatní.⁶⁴ Židovský národ tedy předává svou zkušenost s migrací, jako velmi důležité učení dalším generacím, jak již bylo zmíněno v předchozích řádcích, touto zkušeností vznikla dvě důležitá pravidla a těmi jsou, být laskaví k cizincům, ale zároveň chránit svou vlastní zemi. Tyto pravidla nejsou jen příběhy, ale něčím, z čeho by se měl brát příklad. Židům pomáhají se rozhodnout, jak se k cizincům samotným stavět i v dnešní době.

⁶³ DAMOHORSKÁ, Pavla. Současná migrační krize, judaismus a stát Izrael. *Revue církevního práva* [online]. 2020, 79(2), 63- 71 [cit. 2024- 02- 12]. ISSN 2336- 5609. Dostupné z: <https://spcp.prf.cuni.cz/rcp/79/rcp79-soucasna-migracni-krize-judaismus-a-stat-izrael.pdf>. s.66

⁶⁴ DAMOHORSKÁ, Pavla. Současná migrační krize, judaismus a stát Izrael. *Revue církevního práva* [online]. 2020, 79(2), 63- 71 [cit. 2024- 02- 12]. ISSN 2336- 5609. Dostupné z: <https://spcp.prf.cuni.cz/rcp/79/rcp79-soucasna-migracni-krize-judaismus-a-stat-izrael.pdf>. S.68-69

1.6. Migrace a uprchlictví

Zatímco předchozí kapitoly se věnovaly biblickému pohledu na cizince, analýze klíčových pojmů Starého a Nového zákona a příběhu o cizincích v Tanachu, prozkoumání biblických termínů Ger, Zar, Nochri a Xenos a po představení příběhu Abrahama a Rút, se kapitola nyní zaměřuje na moderní definice a rozdělení osob, přicházejících do jiných zemí. Tato kapitola se zaměřuje na definici důležitých pojmů, kterými jsou uprchlík, migrant a cizinec. Text se také věnuje současnému chápání této problematiky, současnou situaci uprchlíků ve světě i České republice, součástí kapitoly je také historický kontext migrace do České republiky, doplněný aktuálními statistikami.

1.6.1. Definice základních pojmů (migrant, uprchlík, cizinec)

Problematika uprchlictví a migrace se řadí k zásadním výzvám současného světa, čemuž přispěla i situace na Ukrajině. K pochopení této problematiky je nejprve nezbytné definovat základní pojmy a tím porozumět jejich specifickým rysům.

Doktorka Marie Jelínková zkoumala popis migrující populace ve čtyřech zemích, mezi které se řadí Česká republika, Slovensko, Německo a Belgie. Dále uvádí, že v těchto čtyřech zemích je terminologie týkající se migrantů dosti podobná, ale ve statistikách v každé zemi se s termínem „migrant“ pracuje jinak. Uvádí, že se v České republice používají dva hlavní výrazy, kterými jsou „migrant“ a „cizinec“. Úřady ve většině případů používají „cizinec“, zatímco vědci a různé neziskové organizace používají raději výraz „migrant“. Oba termíny znamenají v podstatě totéž a lidé je běžně zaměňují. Stěžejnou částí je však vědomí, že české úřady vedou záznamy pouze o lidech bez českého občanství, to znamená, že jestliže migrant získá české občanství, přestane být ve statistikách vedený jako cizinec. To je jeden z hlavních důvodů, proč je velmi složité sledovat, jak se těmito lidem daří začlenit do české společnosti.⁶⁵

„Migrant/migrantka, člověk, který změnil své místo pobytu překročením mezinárodně uznávaných státních hranic a stráví zde déle než jeden rok (dle definice OSN). V ČR se často

⁶⁵ JELÍNKOVÁ, Marie, ed. Lokální politiky integrace migrantů a jejich strukturální mechanismy: Srovnávací studie Česka, Slovenska, Německa a Belgie [online]. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2023 [cit. 2024-12-19]. ISBN 978- 80- 246- 5530- 7. DOI: 10.14712/9788024655307. Dostupné z: <https://karolinum.cz/data/book/28940/Jelinkova%20-%20Lokalni%20politiky%20integrace%20migrantu.pdf.s.17>

diskutuje otázka legálních a nelegálních migrantů/ek.”⁶⁶ Mezinárodní organizace pro migraci uvádí, že pojem „migrant” není definován v mezinárodním právu. A popisuje ho, jako termín odrážející běžné laické chápání osoby, která se z různých důvodů dočasně nebo trvale odstěhuje z místa svého obvyklého pobytu, ať už v rámci země nebo přes mezinárodní hranici. Tento výraz zahrnuje řadu dobře definovaných právních kategorií osob, jako jsou migrující pracovníci, což jsou osoby, jejichž konkrétní druhy pohybu jsou právně definovány jako pašování migranti, stejně jako ti, jejichž status nebo způsob pohybu nejsou specificky definovány podle mezinárodního práva, jako jsou mezinárodní studenti. Na mezinárodní úrovni tedy neexistuje žádná všeobecně uznávaná definice „migranta”. Tato definice byla vyvinuta IOM. K této definici jsou obecně přijímány dva přístupy, kterým je přístup inkluzivní a reziduální. Inkluzivní přístup definuje migranta jako zastřešující pojem zahrnující všechny formy pohybu. Reziduální přístup vylučuje z pojmu „migrant” ty, kteří přecházejí před válkami nebo pronásledováním.⁶⁷

Encyklopedie migrace uvádí že „*Uprchlíkem z pohledu práva je člověk, který splňuje následující dvě podmínky. Zaprvé, opustil svou vlast proto, že mu v ní hrozí vážná újma, která má původ v jednom z mezinárodním právem jasně stanovených důvodů. A zadruhé, jeho stát mu v takovéto situaci nebyl schopen či ochoten pomoci, nebo je dokonce sám původcem tohoto ohrožení. Rozhodnutí uprchlíka opustit svou zemi původu, nebo pobytu, tudíž nebylo dobrovolné (jde o případ tzv. nucené migrace).*”⁶⁸ Mezinárodní organizace pro migranty popisuje uprchlíka jako osobu, která se nachází mimo svou vlast a má oprávněné obavy z pronásledování z důvodů rasových, náboženských, národnostních. Z důvodů příslušnosti k určitým společenským vrstvám nebo i zastávání určitých politických názorů, a která je neschopna přijmout, nebo vzhledem ke shora uvedeným obavám odmítá ochranu své vlasti; totéž platí pro osobu bez státní příslušnosti nacházející se mimo zemi svého dosavadního pobytu následkem shora zmíněných událostí, a která vzhledem ke shora uvedeným obavám se tam nechce nebo nemůže vrátit. Tato definice pochází z Úmluvy

⁶⁶ MALÍŘOVÁ, Eva, Petra FRÜHBAUEROVÁ, Kristýna HRUBANOVÁ a DŽESTR. Lidé v pohybu: metodika pro práci s tématy uprchlictví a migrace. Praha: Junák - český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z.s. : NaZemi, z.s., 2016. ISBN 978-80-7501-098-8.s.46

⁶⁷ INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION. [online]. Geneva: IOM, 2019 [cit. 2024-12-19]. ISSN 1813-2278. Dostupné z: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf. s.132-133

⁶⁸ Encyklopedie migrace: Uprchlík [online]. Praha: Encyklopedie migrace, [cit. 2024-12-19]. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/uprchlik/>

o právním postavení uprchlíků z roku 1951, známé také jako Ženevská úmluva a je mezinárodně uznávanou definicí uprchlíka.⁶⁹ „Uprchlík/ce, státní příslušníci/ce třetí země, kterým bylo přiznáno právní postavení uprchlíka/ce ve smyslu Ženevské úmluvy a jsou oprávněni/y pobývat na území členského státu. Dle Úmluvy je uprchlík/ce osoba, která utekla ze své původní země před válkou či před životu nebezpečným pronásledováním založeným na rasových, náboženských, národnostních či politických důvodech či na příslušnosti k určitým společenským skupinám a která může tuto skutečnost dokázat. V ČR je osoba, které bylo přiznáno postavení uprchlíka/ce, označována jako azylant/ka.“⁷⁰

Mezinárodní organizace pro migranty také definuje poslední termín, kterým je „cizinec“. Cizinec je osoba, která nemá státní příslušnost státu, na které se nachází. Uvádí, že termín cizinec je někdy používán jako synonymum ke slovu neobčan. Přestože se tento termín často používá v domácím právním prostředí, má tendenci nést negativní význam naznačující umělý odstup a pocit jinakosti. Z tohoto důvodu by se při označování osob, které nejsou státními příslušníky dané země, měly preferovat jiné termíny, jako například již zmíněný výraz „migrant“ či „osoby bez státní příslušnosti“.⁷¹

V této podkapitole byly tedy vysvětleny základní pojmy týkající se příchodích. Byly to termíny „migrant“, „uprchlík“ a „cizinec“. Přestože se tyto termíny mohou zdát na první pohled jasné, jejich definice a používání se liší. Pro správné pochopení migrace a uprchlictví je důležité znát tyto základní pojmy a rozumět rozdílům mezi nimi.

1.6.2. Současná situace migrantů ve světě a v ČR

Jak již bylo zmíněno, migrace je v dnešní době velmi aktuální téma, které se dotýká celého světa, včetně České republiky. Tato kapitola se zaměřuje na současnou situaci migrantů ve světě i v České republice. Rozebírá, jak vypadá situace migrantu, jaká byla historie přistěhovalectví do České republiky a jak vypadají aktuální statistiky.

„Česká republika se v posledních dvaceti letech jasně profiluje jako cílová země migrace a počet migrantů dlouhodobě narůstá. Ke konci roku 2021 dosáhl podíl migrantů na celkové populaci 6,2 %, což znamená 660 849 osob (ČSÚ 2022). Občané států Evropské

⁶⁹ INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION. [online]. Geneva: IOM, 2019 [cit. 2024-12-19]. ISSN 1813-2278. Dostupné z: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf. s.171

⁷⁰ MALÍŘOVÁ, Eva, Petra FRÜHBAUEROVÁ, Kristýna HRUBANOVÁ a DŽESTR. *Lidé v pohybu: metodika pro práci s tématy uprchlictví a migrace*. Praha: Junák - český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z.s. : NaZemi, z.s., 2016. ISBN 978-80-7501-098-8.s,46

⁷¹ INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION. [online]. Geneva: IOM, 2019 [cit. 2024-12-19]. ISSN 1813-2278. Dostupné z: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glossary.pdf. s.8

unie tvoří o něco méně než polovinu (42 %) migrantů v ČR. Řada expertních studií (např. Krejčí a Leontiyeva 2012) však naznačuje, že mimo oficiální statistiky zde žije i značné množství občanů EU, kteří se v ČR oficiálně i přes zákonnou povinnost neregistrovali.”⁷²

1.6.2.1. Historický kontext migrace v ČR

Migrace obyvatelstva výrazně ovlivnila demografický vývoj českých zemí ve třech hlavních historických obdobích, mezi které patří vznik Československa, období po druhé světové válce a třetí zásadní vlnou byl vznik samostatné České republiky.

Ouředníček a Přidalová uvádějí, že migrace neboli stěhování lidí se výrazně projevilo v období po vzniku Československa v roce 1921, a to zejména kvůli rozvoji průmyslu a růstu měst. Přibližně 180 tisíc lidí odešlo do zahraničí, zejména do USA, Francie a Německa. Lidé také opouštěli venkov, zejména v jižních Čechách a na Vysočině, a stěhovali se do měst za prací a lepšími životními podmínkami. Zatímco Čechy získaly 31 570 nových obyvatel, Morava a Slezsko ztratily 93 010 lidí. Nejvíce lidí přibývalo v okolí velkých měst a to kolem Prahy, Plzně, Liberce a Jablonce, na Moravě pak především ve Zlíně.⁷³

Druhá, ještě výraznější migrační vlna je období po druhé světové válce. Do Československa se vrátilo 80-100 tisíc lidí ze zahraničí, zatímco téměř 3 miliony obyvatel německé národnosti byly odsunuti z československého území. Do uvolněného pohraničí se do května 1947 přestěhovalo přes 1,1 milionu lidí z vnitrozemí a 116 tisíc ze Slovenska. Nejvíce nových obyvatel přišlo do pohraničí z nejbližších vnitrozemských oblastí. Tyto změny měly významný dopad zejména na pohraniční regiony.⁷⁴

Třetí významné období začalo vznikem samostatné České republiky. „*Od vzniku České republiky rozpadem Československa 1. ledna 1993 prodělaly jak migrační vzorce, tak podoba cizineckých komunit v zemi dynamický vývoj. Nejvýznamnější skutečností je bezmála sedminásobný nárůst počtu cizích státních příslušníků žijících na českém území, ze 78 000*

⁷² JELÍNKOVÁ, Marie, ed. Lokální politiky integrace migrantů a jejich strukturální mechanismy: Srovnávací studie Česka, Slovenska, Německa a Belgie [online]. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2023 [cit. 2024-12-19]. ISBN 978- 80- 246- 5530- 7. DOI: 10.14712/9788024655307. Dostupné z: <https://karolinum.cz/data/book/28940/Jelinkova%20-%20Lokalni%20politiky%20integrace%20migrantu.pdf>.s.27-28

⁷³ OUŘEDNÍČEK, Martin a Ivana PŘIDALOVÁ. Historické aspekty migrace v Česku. In: Sociálně prostorová diferenciacie Česka v historické perspektivě [online]. [cit. 2024- 12- 19]. Dostupné z: https://www.atlasobyvatelstva.cz/sites/default/files/3.1_historicke_aspekty_migrace_v_cesku_cz.pdf

⁷⁴ OUŘEDNÍČEK, Martin a Ivana PŘIDALOVÁ. Historické aspekty migrace v Česku. In: Sociálně prostorová diferenciacie Česka v historické perspektivě [online]. [cit. 2024- 12- 19]. Dostupné z: https://www.atlasobyvatelstva.cz/sites/default/files/3.1_historicke_aspekty_migrace_v_cesku_cz.pdf

v r. 1993 na 544 000 v červnu 2018 (Ministerstvo vnitra 2018a). Hlavním zdrojem tohoto trendu je pracovní migrace: v hospodářsky úspěšných letech imigrace narůstala, zatímco v době krize se čísla usazených cizinců krátkodobě snížila. V každém případě zaznamenáváme konstantní nárůst počtu trvale usazených cizinců, který dosáhl 285 000 v březnu 2018 (tj. 53,2 % všech dlouhodobě pobývajících cizinců). Minulé roky pak přinesly stále větší poptávku trhu práce po zaměstnancích a rekordně nízkou nezaměstnanost (Eurostat 2018), což vedlo ke zvýšeným snahám zaměstnavatelů přilákat pracovníky ze zahraničí.”⁷⁵

Z textu tedy vyplývá, že od vzniku Československa až po současnost prošla migrace v českých zemích významným vývojem. Na začátku lidé odcházeli především do zahraničí a stěhovali se z venkova do měst za lepší práci. Po druhé světové válce došlo k velkým změnám kvůli odsunu německého obyvatelstva a následnému dosídlování pohraničí. Od vzniku České republiky v roce 1993 pak výrazně vzrostl počet cizinců žijících na našem území, především díky pracovní migraci. Tento nárůst pokračuje i v posledních letech, kdy zaměstnavatelé aktivně hledají pracovníky v zahraničí kvůli nízké nezaměstnanosti.

1.6.2.2. Aktuální statistiky v ČR

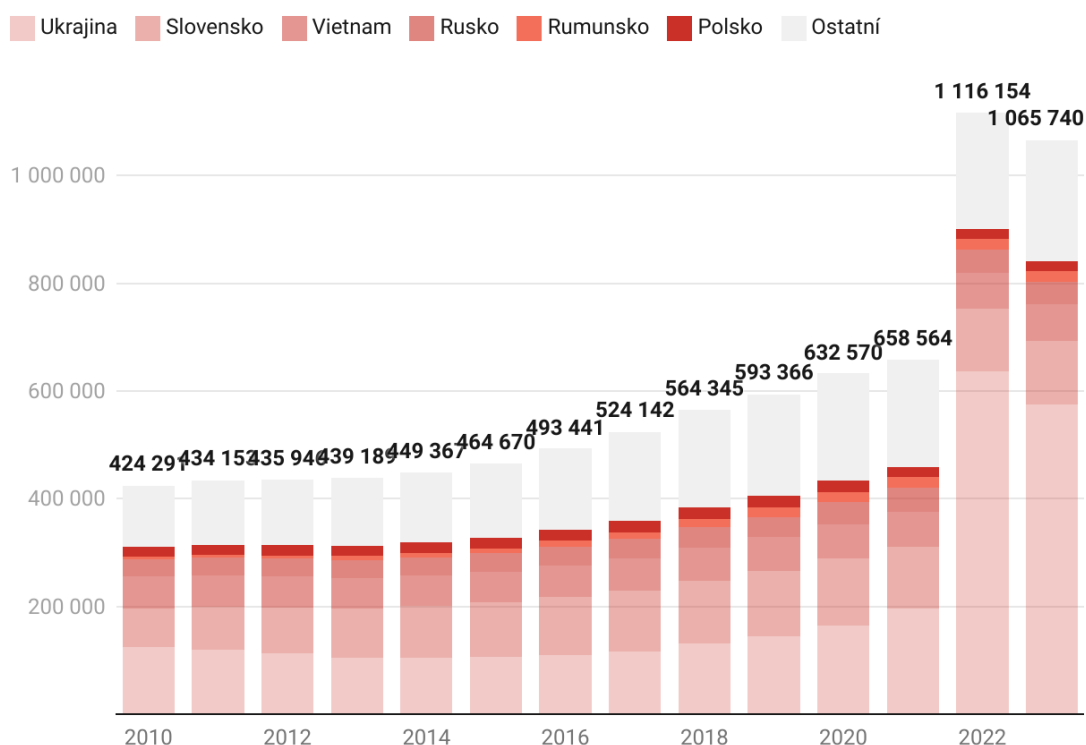
Tato podkapitola uvádí pro představu situace v České republice aktuální statistické údaje, které názorně zobrazují vývoj počtu cizinců na našem území. „Počty cizinců legálně pobývajících na území ČR kontinuálně rostly do roku 2022, kdy dosáhly historického maxima 1 113,7 tisíce. Koncem roku 2023 byl zaznamenán pokles na 1 063,2 tisíce. Mezi cizinci převažují občané třetích zemí, z nichž jednoznačně dominují Ukrajinci. Nejpočetnější skupinu mezi cizinci ze zemí EU tvoří Slováci. V roce 2023 se na našem území živě narodilo celkem 7 573 dětí s cizím státním občanstvím, což byl dosud nejvyšší evidovaný počet.”⁷⁶ Dle Konsorcia nevládních organizací pracujících s migranty je celkový počet migrantů 1 065 740, což znamená, že se jedná o 10,4 % z celkového počtu obyvatel České republiky.⁷⁷

⁷⁵ JUNGWIRTH, Tomáš. Cesty k prosperitě - migrace a rozvoj v České republice [online]. Praha: Charita Česká republika, 2019 [cit. 2024-01-15]. Dostupné z: <https://www.charita.cz/res/archive/015/001830.pdf>.s.15

⁷⁶ ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. Počet cizinců - demografické události [online]. Praha: ČSÚ, 2023 [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/pocet-cizincu-demograficke-udalosti?pocet=10&start=0&podskupiny=291&razeni=-datumVydani>

⁷⁷ KONSORCIUM NEVLÁDNÍCH ORGANIZACÍ PRACUJÍCÍCH S MIGRANTY. Data, statistiky a analýzy [online]. Praha: Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty, 2024 [cit. 2024-02-13]. Dostupné z: <https://migracnikonsorcium.cz/cs/data-statistiky-a-analyzy/statisticka-data-o-migraci/>

Vývoj počtu migrantů v ČR podle občanství

Pozn.: Údaje se vztahují k 31.12. příslušného roku.

Graf: Konsorcium nevládních organizací • Zdroj: ČSÚ, MV ČR • Vytvořeno nástrojem Datawrapper

Graf.č.1 Vývoj počtu migrantů v ČR podle občanství Zdroj: KONSORCIUM NEVLÁDNÍCH ORGANIZACÍ PRACUJÍCÍCH S MIGRANTY (2024)

Graf znázorňuje vývoj počtu migrantů v České republice podle státní příslušnosti v letech 2010-2022. Největší skupinu tvoří občané Ukrajiny, jejichž počet v roce 2022 dosahuje přibližně 500 000. Druhou největší skupinou jsou občané Slovenska, následují občané Vietnamu, Ruska, Rumunska, Polska a ostatních. Celkový počet migrantů vzrostl z přibližně 424 000 v roce 2010 na více než 1,1 milionu v roce 2022. Nejvýraznější nárůst je patrný mezi lety 2021 a 2022, což může být spojeno s aktuálními událostmi, mezi které patří například válka na Ukrajině.

Závěr tedy ukazuje, že z uvedených statistických údajů je zřejmé, že počet cizinců v České republice má dlouhodobě rostoucí tendenci, přičemž nejvýraznější nárůst byl zaznamenán mezi lety 2021 a 2022 v souvislosti s válkou na Ukrajině, tedy s příchodem ukrajinských občanů. Aktuální data z konce roku 2023 ukazují mírný pokles na 1 063,2 tisíce cizinců, kteří tvoří přibližně 10,4 % celkové populace České republiky, přičemž nejvýznamnější skupiny představují občané Ukrajiny a Slovenska.

1.7. Generace X a Z

Tato kapitola se zaměřuje na charakteristiky generací X a Z, jejich definici časového vymezení a klíčové formativní zkušenosti. Tyto generace, formované odlišnými historickými událostmi, představují zajímavý kontrast v přístupu k otázkám migrace a vztahu k příchozím, což je reflektováno v následující praktické části této práce. „V současné době označujeme generace, které vznikaly od konce války, jako X, Y a Z. Tyto názvy se běžně používají i u nás. Ovšem u nás asi jen málokdo ví, že jejich popis a definice pocházejí z teorie generací Strausse a Howea.“⁷⁸ Generace X vyrůstala v období významných společenských změn, včetně technologických pokroků, Generace Z vyrůstá od narození v digitálním světě s internetem. Tyto rozdílné životní podmínky se promítají do jejich způsobu myšlení a utváření názorů a jejich postojů. To se samozřejmě odráží i v jejich názorech na migranty.⁷⁹

1.7.1. Charakteristika generace X

„Generace vyrůstající v době změn a nejistot, která se vyznačuje nezávislostí a pragmatickým přístupem k životu i práci. Generace X (narození mezi lety 1965 a 1980) je známá svou nezávislostí, flexibilitou a pragmatismem, vyrůstala v době rostoucího rozvodu rodičů a rychlého nástupu technologií.“⁸⁰

1.7.1.1. Definice a časové vymezení

Dle Moniky van den Berg je generace X narozená v letech 1965-1980. Tuto generaci popisuje jako děti, které byly často z rozvedených rodin. Děti této generace, ať už vyrůstající v úplné nebo neúplné rodině, byly často ponechávány samy sobě, značnou část svého dětství tedy prožily bez přímého dohledu rodičů, důvodem byla velká pracovní vytíženost rodičů. Pro tuto generaci představuje finanční zajištění a materiální vlastnictví klíčové priority jejich života. Jejich přístup k práci je charakteristický vysokou mírou oddanosti zaměstnavateli. Přesčasy berou jako standardní součást své profese, aniž by očekávali nějaké uznání. Tato generace se vyznačuje vysokou mírou pracovní morálky.

⁷⁸ BERG, Monika van den. *Jak se vzájemně chápat: generace X, Y, Z*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2139-2.s.14

⁷⁹ BERG, Monika van den. *Jak se vzájemně chápat: generace X, Y, Z*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2139-2.s.14-16

⁸⁰IMPERIAL MEDIA. *Generace X* [online]. Imperial Media, ©2023 [cit. 2024- 12- 27]. Dostupné z: <https://www.imperialmedia.cz/slovník-pojmu/generace-x/>

Svou loajalitu vůči nadřízeným berou jako naprostou samozřejmost. Generace X však často trpí pocitem viny, jelikož na své děti neměli dostatek času.⁸¹

⁸¹ BERG, Monika van den. *Jak se vzájemně chápat: generace X, Y, Z*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2139-2.s.14-15

1.7.1.2. Klíčové formativní zkušenosti

Tato generace vyrůstala v době socialismu. V této době neexistoval pojem nezaměstnanost ani volný pracovní trh. Od konce 50.let a začátkem 60.let 20.století nastávaly změny, které probíhaly jak v Evropě, tak u nás v Československé společnosti. Předchozí přísná pravidla se začala uvolňovat. Mladí lidé, kteří vyrůstali po válce nebyli spokojeni s tehdejší situací. Toto se projevilo například v kultuře vznikem nové vlny československého filmu. Změny nastávaly i v ekonomice, kde se zavedl nový systém plánování. V komunistické straně sílili zastánci reformu. Veškeré tyto změny se však zastavily v srpnu roku 1968, kdy do Československa vtrhla sovětská vojska. Začátkem 70.let 20.století se vyskytl fenomén podpory rodiny, zavedly se novomanželské půjčky a různé příspěvky na děti, také se stavěly panelové domy, které daly možnosti mladým rodinám. Společné bydlení více generací v jednom bytě, bylo pro tuto generaci běžnou realitou. Jejich vysoký počet byl velkou zátěží pro vzdělávání i zdravotnický systém. Nakonec se však projevil jako výhodou. Po revoluci v roce 1990 se díky své schopnosti umět se prosadit, kterou získali již v dětství, mnoho z nich úspěšně uplatnilo v práci.⁸²

„Technika, se kterou vyrůstali, byla televize, rozhlas, fotoaparát, kazetový magnetofon, páskový magnetofon, telefon, gramofon, v dospělosti potom počítač na děrné štítky, děrné pásky a později stolní počítač.“⁸³

Závěrem lze tedy říci, že Generace X představuje skupinu lidí současného věku 36 až 51 let, která se vyznačuje nedůvěřivostí a praktičností. Jejich rozpolcenost mezi touhou po svobodě a finančním zajištění jim přivedla název “ztracená generace”. V práci jsou oddaní a pracovití. Často až na úkor své vlastní rodiny. Přestože vyrůstali samostatně, o své děti se starají velmi ochotně. Dospívali s kazetovými přehrávači a prvními počítači.⁸⁴

1.7.2. Charakteristika generace Z

„Lidé z generace Z jsou sebe-uvědomělí, vytrvalí, spoléhají se pouze na svůj úsudek, přicházejí s novými neotřelými nápady a žijí realitou. Žijí ve světě, který se mění neuvěřitelnou rychlostí. Jsou to lidé, kteří přijali sociální sítě za své a neumí bez nich žít.“

⁸² BERG, Monika van den. *Jak se vzájemně chápat: generace X, Y, Z*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2139-2.s.133-134

⁸³ BERG, Monika van den. *Jak se vzájemně chápat: generace X, Y, Z*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2139-2.s.15

⁸⁴ AKSEN. *Střet generací v ČR – jejich charakteristika* [online]. Aksen, ©2023 [cit. 2024-12-27]. Dostupné z: <http://www.aksen.cz/clanek/stret-generaci-v-cr-jejich-charakteristika>

Nebo alespoň celý svět předpokládá, že to tak je. Pro všechny z generace Z je naprosto běžný multitasking, tedy děláni více věcí najednou.”⁸⁵

⁸⁵VHRSTI. *Generace Z* [online]. Site v hrsti, ©2023 [cit. 2024- 12- 27]. Dostupné z: <https://sitevhrsti.cz/generace-z/>

1.7.2.1. Definice a časové vymezení

Monika van den Berg označuje generaci Z jako generaci narozenou mezi lety 2000- 2013. Dále uvádí, že se jedná o generaci internetu a sociálních medií. Jejich život je úzce propojen se sociálními sítěmi, kde sdílejí téměř vše. Komunikují především přes počítač a telefon, fotografie a videa jsou jejich častým vyjadřovacím prostředkem. Významně je taktéž ovlivňují youtubeři a další influenceři, kteří formují jejich hodnoty. Internet je jejich hlavním zdrojem zábavy. Tato generace se často vyznačuje otevřeností a projevováním názorů, narozdíl od svých rodičů. Kariérně upřednostňují spíše nezávislost před klasickým zaměstnaneckým poměrem, mnoho z nich tedy směřuje k podnikání. Tradiční média jako je Facebook a televize je již nezajímají, preferují platformy, jako jsou například Snapchat, Instagram či Twitter, které jim poskytují větší anonymitu.⁸⁶

1.7.2.2. Klíčové formativní zkušenosti

Jednou z klíčových formativních zkušeností generace Z bylo období pandemie COVID19 v roce 2019-2022, která zásadně ovlivnila život této generace. Tato pandemie negativně ovlivnila jak studijní výsledky žáků, tak i jejich psychický stav a sociální vazby studentů.⁸⁷

Dnešní moderní doba tuto generaci velmi ovlivňuje, rozvoj kybernetiky jim ukazuje, že není vždy jednoznačná pravda, v dnešní době může dát na internet kdokoli cokoli, ovšem je velmi těžké odlišit pravdu od lži, ověřování zdrojů se postupně vytrácí, kvůli tomuto různé hodnoty i pravdy postupně mizí. Pro tuto dobu, ve které tato generace žije, je velmi typické odcizování se k přírodě, odcizování ke svým blízkým, ale i sami sobě. Bloudí v minulosti nebo řeší budoucnost, přítomnost se vytrácí. Výsledkem je významné zvýšení počtu lidí s depresí a psychických nemocí.⁸⁸

⁸⁶ BERG, Monika van den. *Jak se vzájemně chápají: generace X, Y, Z*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2139-2.s.16

⁸⁷ PAQ RESEARCH. *Pandemie, wellbeing žáků a socializační funkce školy* [online]. PAQ Research, ©2023 [cit. 2024-12-28]. Dostupné z: <https://www.paqresearch.cz/post/pandemie-wellbeing-zaci/>

⁸⁸ BERG, Monika van den. *Jak se vzájemně chápají: generace X, Y, Z*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2139-2.s.18-20

PRAKTICKÁ ČÁST

1.8. Úvod do praktické části

Praktická část této práce se zaměřuje na analýzu vnímání migrantů vybranými příslušníky generací X a Z, ve světle biblických principů pohostinnosti a spravedlnosti: Perspektiva Exodus 22:20, 23:9 a Židům 13:1-2.

Hlavním cílem výzkumu je zjistit, jak vybraní příslušníci generací X a Z vnímají migranty. Výzkumu se zúčastnilo celkem osm respondentů, konkrétně čtyři z každé generace. Data byla získána prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů, které byly realizovány v únoru 2025.

Respondenti byli vybráni metodou záměrného výběru, kde byli osloveni příslušníci generací X narození mezi lety 1965 a 1980 a generací Z narození mezi lety 2000-2013. Pro naplnění tohoto cíle byly stanoveny výzkumné otázky zaměřující se na vnímání současné situace migrace v České republice, osobní zkušenosti s migranty, vnímání biblických veršů, vnímání přítomnosti různých národností v jejich městě, co dle nich nejvíce ovlivňuje jejich názor na migranty, jaký mají vztah k náboženství a zda si myslí, že generace X či Z může migranty vnímat jinak a proč si toto respondent myslí. Závěrečnou otázkou je, zda se pohled na migranty daného jednotlivce v průběhu rozhovoru změnil.

1.9. Metodologie výzkumu

Tato praktická část je formou kvalitativního výzkumu, prováděného polostrukturovanými rozhovory. Data získaná z polostrukturovaných rozhovorů byla doslovně přepsána se zachováním autentických výpovědí daných respondentů. Pod uvedenými rozhovory se vyskytují dvě kapitoly, které popisují, jak vnímají migranty jednotlivé skupiny respondentů z generace X i Z. Následně jsou odpovědi porovnány mezi jednotlivými generacemi. Jsou zde zjišťovány rozdíly a společné body. Výsledky jsou prezentovány v závěru praktické části. Celý výzkum zachovává anonymitu respondentů.

1.9.1. Popis kvalitativního výzkumu

*„Kvalitativní přístup v psychologických vědách je přístupem, který pro popis, analýzu a interpretaci nekvantifikovaných či nekvantifikovatelných vlastností zkoumaných fenoménů naší vnitřní a vnější reality využívá kvalitativních metod.“*⁸⁹ Švaříček uvádí, že někteří autoři, kterými jsou například Payne a Paynová vymezují kvalitativní a kvantitativní přístup, podle toho, jaká se využívá metoda sběru dat. Jako příklad uvádí, že metodou kvantitativního výzkumu je dotazník, ale u kvalitativního výzkumu jím je rozhovor.⁹⁰

1.9.2. Metoda polostrukturovaných rozhovorů

Dle Salomão je polostrukturovaný rozhovor metodou kvalitativního výzkumu a je kombinací strukturovaných a nestrukturovaných otázek. Výzkumník má předem připravené otázky, kterými se rozhovor řídí, ale je zde prostor i pro doplňující otázky. Vše se řídí odpověďmi dotazovaného. Tento rozhovor může odhalit osobní postřehy a pocity účastníka. Tento rozhovor má otevřenou povahu.⁹¹

⁸⁹ MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Psyché. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.s.17

⁹⁰ ŠVAŘÍČEK, Roman a ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.s.13

⁹¹ SALOMÃO, Angélica. *Polostrukturované rozhovory v kvalitativním výzkumu* [online]. Mind the Graph Blog, 2023 [cit. 2025-02-05]. Dostupné z: <https://mindthegraph.com/blog/cs/polostrukturovane-rozhovory-v-kvalitativni-vyzkumu/>

1.9.3. Charakteristika respondentů generace X(1965 - 1980)

GENERACE X	VĚK	VZDĚLÁNÍ	ZAMĚSTNÁNÍ	BYDLIŠTĚ	VZTAH K NÁBOŽENSTVÍ	POHLAVÍ
X1	52	Vysokoškolské (Bc.)	Výrobní ředitel	Obec do 1500 obyvatel	Pokřtěný, ale vnímá víru jako ateista	Muž
X2	48	Vysokoškolské(Ing.)	Finanční ředitelka	Obec do 1500 obyvatel	Ateista	Žena
X3	44	Středoškolské s maturitou	Kontrolor	Obec do 1000 obyvatel	Věřící bez příslušnosti k církvi	Žena
X4	49	Vyšší odborné (Dis.)	Obchodní ředitel	Obec do 1000 obyvatel	Věřící bez příslušnosti k církvi	Muž

Výzkumu se zúčastnili čtyři lidé z generace X ve věkovém rozmezí 44 až 52 let.

Vzdělání převažuje vyšší a vysokoškolské. Z hlediska zaměstnání respondenti zastávají převážně vedoucí manažerské pozice. Co se týká vztahu k náboženství, polovina respondentů se označuje za ateisty, druhá polovina za věřící bez příslušnosti k církvi.

1.9.4. Charakteristika respondentů generace Z(2000-2013)

GENERACE Z	VĚK	VZDĚLÁNÍ	ZAMĚSTNÁNÍ	BYDLIŠTĚ	VZTAH K NÁBOŽENSTVÍ	POHLAVÍ
Z1	22	Středoškolské s maturitou	Státní policista	Město s 50-100 tisíci obyvateli	Věřící se sympatií ke křesťanskému vyznání, nepokřtěný	Muž
Z2	21	Středoškolské s maturitou	V současnosti nezaměstnaná	Obec do 1000 obyvatel	Věřící bez příslušnosti k církvi	Žena
Z3	15	Základní	Student	Obec do 1500 obyvatel	Ateista	Muž
Z4	13	Základní	Student	Obec do 1500 obyvatel	Ateista	Muž

Z generace Z se také zúčastnili čtyři lidé z generace Z, ve věkovém rozmezí 13 až 22 let. Z hlediska vzdělání mají dva respondenti ukončené středoškolské vzdělání s maturitou. Zbylí dva respondenti jsou žáky základní školy. Co se týká vztahu k náboženství, dva mladší respondenti jsou nevěřící. Další respondent je věřící se sympatií ke křesťanskému vyznání, respondent je nepokřtěný. Poslední respondent je věřící, ovšem bez příslušnosti k jakékoliv církvi.

Celkový výzkum tedy tvoří osm respondentů, kteří jsou rovnoměrně rozděleni do dvou generací, dle jejich věku. Respondenti se odlišují zejména ve věku, ve věkovém rozmezí třináct až padesát dva let, dále se liší v dosaženém vzdělání od základního po vysokoškolské a také v zaměstnání, jedná se o studenty, nepracující i vedoucí pracovníky. Vztah k náboženství se také liší. Respondenti jsou věřící bez příslušnosti k církvi, ateisté i věřící se sympatií ke křesťanskému vyznání. Spojuje je však bydliště, většina respondentů žije v obcích do 1500 obyvatel. Tohoto výzkumu se zúčastnilo pět mužů a tři ženy.

1.9.5. Seznam otázek pro rozhovory

ÚVODNÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY

- Můžete mi o sobě něco říci? (věk, vzdělání, bydliště, povolání)
- Jaký je Váš vztah k náboženství?

HLAVNÍ VÝZKUMNÉ OTÁZKY

- Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?
- Víte, jaká národnost migrantů je u nás nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?
- Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty? Jaké?
- Myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům? Proč si to myslíte?
- Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!”
- „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve vás vyvolává?
- „Bratrská láska ať zůstává.” (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?
- Jak byste reagoval/a, kdybyste měl/a možnost osobně pomoci uprchlíkům?
- Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?
- Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?
- Myslíte si, že opačná generace (tedy u respondenta z generace X- generace Z a naopak) může vnímat migranty jinak? Proč si to myslíte?
- Je něco, co byste chtěl/a dodat?
- Změnil se nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?

1.10. Realizace výzkumu

Tento výzkum byl realizován v průběhu měsíce února roku 2025. Respondenti byli vybráni metodou záměrného výběru, hlavním kritériem byl věk odpovídající generaci X či Z. Všichni respondenti byli předem informováni o účelu rozhovoru a souhlasili s účastí na něm.

1.10.1. Průběh rozhovorů

Jak již bylo zmíněno, průběh rozhovorů byl realizován během měsíce února. Tato setkání probíhala individuálně, tedy s každým respondentem zvlášť. Setkání probíhalo vždy v domácnosti respondenta, aby se zúčastněný cítil komfortně a byl v klidném prostředí. Délka rozhovoru se pohybovala v rozmezí pěti až patnácti minut. Před samotným začátkem rozhovoru byli všichni zúčastnění informováni o účelu výzkumu. Souhlasili s nahráváním rozhovoru na diktafon v mobilním telefonu a byla jim zaručena anonymita. Rozhovory probíhaly v přátelském duchu s podporou sdílení osobních názorů respondentů bez jakéhokoliv náznaku odsouzení či nesouhlasu dotazujícího.

1.10.2. Způsob zpracování dat

Rozhovory byly nahrávány na diktafon v mobilním telefonu a poté přepsány do textu. V prepisech byly zachovány autentické výpovědi všech respondentů. Pro zajištění anonymity jsou respondenti označováni z generace X jako X1, X2, X3, X4 a z generace Z jako Z1, Z2, Z3, Z4. Přepsané rozhovory jsou rozděleny do odstavců podle výzkumné otázky. Pod rozhovory jsou dvě kapitoly popisující vnímání migrantů různými skupinami respondentů u každé generace. Poté jsou odpovědi obou generací porovnány, popisovány společné body a rozdíly. Výsledky tohoto výzkumu jsou prezentovány v závěru praktické části.

1.11. Rozhovory

1.11.1. Generace X interpretace

1.11.1.1. Respondent X1

Úvodní otázky

Otázka: „Můžete mi o sobě něco říci? Kolik Vám je let? Jaké máte vzdělání? Zaměstnání? Kde bydlíte?“

Respondent X1: „Je mi padesát dva let. Bydlím v Praze-západ v rodinném domě. Mám vysokoškolské vzdělání Bc. Jsem výrobním ředitelem jedné firmy.“

Otázka: „A jaký je Váš vztah k náboženství?“

Respondent X1: „Jsem pokřtěný ateista.“

Hlavní výzkumné otázky

Otázka: „Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?“

Respondent X1: „V současné době si myslím, že je to celkem horké téma. S tím, že vy eskalovalo válkou na Ukrajině, kdy k nám přišlo minimálně několik desítek tisíc migrantů z Ukrajiny.“

Otázka: „Víte, jaká národnost migrantů je u nás nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?“

Respondent X1: „S ohledem na to, co jsem právě řekl, tak pravděpodobně Ukrajinci. Myslím si, že dost migrantů je i ze Slovenska a z dřívější doby asi Vietnamci.“

Otázka: „Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty? Jaké?“

Respondent X1: „Máme jednu migrantku z Ukrajiny v zaměstnání, takže s touto ano. Jinak pouze z médií, popřípadě z rozhovorů s přáteli.“

Otázka: „A jaká ta zkušenost s migrantkou, kterou máte v práci, tedy je? Je pozitivní? Negativní?“

Respondent X1: „Tak, pozitivní nebo negativní, záleží na tom, z jaké strany se to bere. Ona utekla před válkou a potřebovala pomoci. My jsme jí dali základní potřeby, které pro ni byly v tu dobu prioritou, což bylo dát jí práci, aby si mohla koupit jídlo, pití, mít teplo a nějaký přístřešek. Po nějaké době se zde usadila natrvalo. Dneska už umí česky, vdala se zde. Takže tedy vlastně jakoby zakořeněla.“

Otázka: „Myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům?“

Respondent X1: „Myslím si, že určitě ano. Protože věřící lidé, nebo si to alespoň myslím, jsou více nápomocní druhým. Myslím si, že je to z důvodu toho, že se o tom vlastně píše v Bibli a je to vlastně jejich takové gró.”

Otázka: „Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!” Co ve Vás vyvolává?”

Respondent X1: „Nikdy nevíme, komu pomáháme. To znamená, že naopak ten člověk, kterému pomáháme, nás může v ledasčem převyšovat, a to v přeneseném slova smyslu, ať vzděláním nebo jinými hodnotami. Ale v tuto dobu od nás potřebuje pomoc.”

Otázka: „Dalším citátem je „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve Vás vyvolává?”

Respondent X1: „Nezapomínejme na to, co jsme kdysi byli, i když už si to nepamätujeme. To znamená, pomoci a bez předsudků neubližovat těm, kteří tuto pomoc potřebují.”

Otázka: „Bratrská láska ať zůstává.” (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?”

Respondent X1: „Někdo blízký.”

Otázka: „Jak byste reagoval, kdybyste měl možnost osobně pomoci uprchlíkům?”

Respondent X1: „Tak já si myslím, že už jsem, co jsem řekl na začátku, byl jedním z těch, kteří už pomohli. Byť jen jedné uprchlici. Samozřejmě, asi bych pomohl, podle toho, co by bylo v mých silách. To znamená, základní potřeby, popřípadě pomoci například s úřady, pokud bych byl někým osloven.”

Otázka: „Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?”

Respondent X1: „Tak protože bydlíme na vesnici, tak tady moc národností není, s výjimkou vietnamské malé komunity. Nicméně mi nevadí.”

Otázka: „Myslíte si, že generace Z, tedy lidé narozeni v období 2000-2013, může vnímat migranty jinak, než Vaše generace?”

Respondent X1: „No samozřejmě, ale já si myslím, že je to hodně spojeno se vzděláním, tedy s dosaženým vzděláním. Samozřejmě nemůžu mluvit za jiné generace, protože tam je dost ovlivňují sociální sítě. Já jsem ještě ta generace, kdy mě ovlivňují klasické televize a rádio.”

Otázka: „Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?”

Respondent X1: „Můj názor dle mého názoru nejvíce ovlivňuje asi klasická televize, rádio a samozřejmě vlastní zkušenosti.”

Otázka: „Je něco, co byste chtěl k tomuto tématu dodat?”

Respondent X1: „Asi ano. Každý by se měl dle mého názoru zamyslet, jestli on sám nebude potřebovat pomoc a zachovat se stejně, jakou pomoci by očekával od těch druhých, kdyby byl v nouzi.”

Otázka: „Poslední otázkou je, zda se změnil nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?”

Respondent X1: „Asi nezměnil. Ten názor je stálý a nenechám se úplně lehce ovlivnit čímkoliv.”

1.11.1.2. Respondent X2

Úvodní otázky

Otázka: „Můžete mi o sobě něco říci? Kolik Vám je let? Jaké máte vzdělání? Zaměstnání? Kde bydlíte?”

Respondent X2: „Je mi čtyřicet osm let, mám vysokoškolské vzdělání Ing. a pocházím z jižních Čech, ale momentálně žiji v Praze-západ. Jsem finanční ředitelkou.”

Otázka: „Jaký je Váš vztah k náboženství?”

Respondent X2: „Jsem ateista, ale respektuji všechny věřící a nevadí mi to.”

Hlavní výzkumné otázky

Otázka: „Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?”

Respondent X2: „Migrace, teď se to hodně rozšířilo, protože přišlo hodně migrantů z Ukrajiny. A v podstatě je mi jich líto, protože oni utíkají před nějakou válkou, ať už to jsou teda Ukrajinci nebo třeba lidi, kteří utíkají před nějakým špatným počasím, povodněma, před fanatickým náboženstvím. Takže v podstatě je mi jich líto, ale vnímám to, že se to tady teď hodně rozšířilo, ti migranti.”

Otázka: „Víte, jaká národnost migrantů je u nás nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?”

Respondent X2: „Řekla bych, že teď Ukrajinci hlavně, také bych jmenovala Slováky a možná Vietnamce.”

Otázka: „Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty?”

Respondent X2: „No, za poslední dobu mám zkušenost, že jsme v práci vzali migranty z Ukrajiny, kteří u nás pracují. To jsou lidi, kteří měli v Kyjevě restauraci. Jsou to vyhlášené kuchařky a teď u nás dělají pomocné síly.”

Otázka: „A jaká ta zkušenost pro Vás tedy je? Je pozitivní nebo negativní?”

Respondent X2: „Jsou strašně pracovití, jsou vděční, pokorní a pracovití.”

Otázka: „Myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům?”

Respondent X2: „No, to asi jo, protože je dost možný, že s tou vlnou migrantskou, se sem dostane i jiné náboženství, který může být jiný, než to, které je většinové tady. Viz například v Německu, kde jsou ti islamisté, kteří tam zlobí. No, takže samozřejmě s tou migrantskou vlnou to přináší i nové náboženství sem.”

Otázka: „Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!” Co ve Vás vyvolává?”

Respondent X2: „Být pohostinný ke všem. Ať už to jsou migranti nebo rodina, protože nikdy nevíte, co jsou to za lidi a jak Vám můžou pomoci. Jestli nás nemůžou nějak obohatit a být pro nás tím andělem nebo nám dát do života nějakým způsobem něco, co bychom třeba chtěli.”

Otázka: „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve Vás vyvolává?”

Respondent X2: „No, protože nikdy nevíš, co tě potká. Vlastně bychom se k nim měli chovat slušně, oni jsou taky v těžké situaci, nejspíš si to nevybrali a nikdy nevíme, co potká nás, za rok, za dva. Nevíme, co bude tady, jestli se něco nestane a my nebudeme najednou v roli těch migrantů.”

Otázka: „Bratrská láska ať zůstává.” (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?”

Respondent X2: „Bratr, kromě toho, že je to jako člen rodiny, tak je to v této souvislosti asi i tak, že to vnímám jakože jsou bratři pro nás, jako jiné národnosti, kteří sem třeba přijdou a my bychom se k nim jako k bratrům měli chovat.”

Otázka: „Jak byste reagovala, kdybyste měla možnost osobně pomoci uprchlíkům?”

Respondent X2: „Asi bych si ho nevzala jako úplně domů, ale kdybych mohla pomoci, tak bych pomohla finančně, případně pomoci najít například nějaké kontakty na různé asociace nebo nadace a církevní organizace, které by pomohly líp možná než já sama.”

Otázka: „Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?”

Respondent X2: „Tady jsou akorát Vietnamci a jsem u toho zase. Vidím na nich, jak jsou strašně pracovití, jak brzy ráno v sedm už jsou v obchodě a večer v osm tam jsou pořád. Neodsuzuju je, jsou slušní a nevadí mi.”

Otázka: „Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?”

Respondent X2: „Asi to, jak vidím, jak se chovají. Když se chovají dobře, tak s nimi nemám problém, ale kdyby tady bylo nějaké větší násilí, vyvolaný třeba náboženským fanatiky, tak by mi to asi vadilo. Ale pořád si říkám, že nevím v jaké situaci budeme my za pár let. Nikoho neodsuzuju a v podstatě je mi jich líto.”

Otázka: „Myslíte si, že generace Z, tedy lidé narození v období 2000-2013, může vnímat migranty jinak, než Vaše generace?”

Respondent X2: „No, asi jo. Asi je budou vnímat jinak, protože já jsem ještě z doby, kdy jsem zažila nějakou jinou vládu, tedy komunismus a chápala jsem lidi, kteří odcházeli. Emigrovali kvůli komunismu. Takže to dokážu pochopit, když sem někdo přijde. Generace Z toto nezažila, zažívají to až teď. Takže si myslím, že vůbec nechápou z jakých důvodů ti lidi mohou odejít. Vlastně, že je to tak vážný a nedokáží se do té situace vžít.”

Otázka: „Je něco, co byste chtěla dodat?”

Respondent X2: „Nejspíše ne.”

Otázka: „Poslední otázkou je, zda se změnil nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?”

Respondent X2: „Ne, nezměnil.”

1.11.1.3. Respondent X3

Úvodní otázky

Otázka: „Tak, můžete mi prosím o sobě něco říct? Kolik Vám je let? Jaké máte dosažené vzdělání? Jaké je Vaše zaměstnání? Kde bydlíte?”

Respondent X3: „Bydlím ve Středočeském kraji v malebné vesnici. Je mi čtyřicet čtyři let, za nedlouho mi bude čtyřicet pět let. Pracuji jako kontrolor a má práce spočívá v podstatě v cestování po celých severních a západních Čechách.”

Otázka: „A jaké je Vaše dosažené vzdělání?”

Respondent X3: „Mám dosažené středoškolské vzdělání s maturitou.”

Otázka: „A jaký je Váš vztah k náboženství?”

Respondent X3: „Osobní můj vztah k náboženství je, no, nehlásím se k žádné církvi. Nemůžu se nazvat úplně věřícím, ale určitě si myslím, že není úplně všechno samo sebou a že nějaká vyšší moc nad námi určitě je.”

Hlavní výzkumné otázky

Otázka: „Nyní se přesuneme k hlavním otázkám. Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?”

Respondent X3: „Myslím si, že migrace je v podstatě celosvětová záležitost a měla by se dít. Nemám nic proti migraci ani migrantům, protože nikdo z nás nikdy neví, co se může přihodit. Takže s tímhle já rozhodně žádný problém nemám a určitě jsem pro.”

Otázka: „A víte, jaká národnost migrantů je u nás nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?”

Respondent X3: „Tak, v této době určitě Ukrajinci, myslím si, že i Poláci a možná i část populace z Asie.”

Otázka: „Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty?”

Respondent X3: „Osobní zkušenost s migrantem asi nemám. Myslím si, že určitě nemám.”

Otázka: „A myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům? S přístupem ostatních lidí k migrantům?”

Respondent X3: „Tak, pro mě je víra otevřená věc a láska ke všemu živému a bytostem, osobám, takže si myslím, že by to úplně ovlivňovat nemělo.”

Otázka: „Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!” Co ve Vás vyvolává?”

Respondent X3: „V podstatě a jednoduše, je to dobrý skutek a nikdy nevíte, jak vás může naplnit, co Vám může přinést. Asi tak.”

Otázka: „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve Vás vyvolává?”

Respondent X3: „Jednat s nimi, jako s rovnými.”

Otázka: „Bratrská láska ať zůstává.” (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?”

Respondent X3: „Konkrétně jako bratr a sestra. Tedy jako příbuzného, jako sourozenec.”

Otázka: „Jak byste reagovala, kdybyste měla možnost osobně pomoci uprchlíkům?”

Respondent X3: „Určitě bych pomohla, ať už přístřeškem, jídlem nebo šaty, popřípadě s vyřizováním nějakých úředních věcí, a tak dále.”

Otázka: „Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?”

Respondent X3: „Já nežiju ve městě, žiju na vesničce a musím říci, že my tu nemáme takové počty jakýchkoliv národností, takže se mě to vlastně netýká.”

Otázka: „Myslíte si, že generace Z, tedy lidé narozeni v období 2000-2013, může vnímat migranty jinak, než Vaše generace?”

Respondent X3: „Ten názor na ty migranty si myslím, že má každý prostě svůj, věřím, že většina z nás je pro a pomáhat, ale samozřejmě existují i odpůrci nebo lidi s výhradami, ale myslím si, že například mé děti, narozené v těchto letech mají podobný názor, jako mám já.”

Otázka: „Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?”

Respondent X3: „Televize, rádio a tisk.”

Otázka: „A je něco, co byste chtěla dodat?”

Respondent X3: „Asi ne.”

Otázka: „Poslední otázka je, zda se změnil nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?”

Respondent X3: „Nezměnil, zůstal stejný.“

1.11.1.4. Respondent X4

Úvodní otázky

Otázka: „Můžete mi o sobě něco říci? Kolik Vám je let? Jaké máte vzdělání? Zaměstnání? Kde bydlíte? Váš vztah k náboženství?“

Respondent X4: „Je mi čtyřicet devět let, žiji ve Středočeském kraji v jedné vesnici, ale pocházím z Ústeckého kraje. Jsem obchodním ředitelem jedné firmy. Můj vztah k náboženství? Popisuji se jako věřící ateista, abych to trochu specifikoval, tak v něco věřím, ale nepojím se k žádné církvi.“

Hlavní výzkumné otázky

Otázka: „Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?“

Respondent X4: „S migrací v Česku jsem v pohodě, pokud migranti respektují život v Čechách a začleňují se do společnosti včetně práce a školních řádů na českých školách.“

Otázka: „Víte, jaká národnost migrantů je u nás nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?“

Respondent X4: „Všech je strašně moc, ale pravděpodobně Ukrajinci, Slováci a Vietnamci.“

Otázka: „Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty? Jaké?“

Respondent X4: „Ano, zkušenosti mám, a to z práce, restaurací a také sportu. Veškeré tyto zkušenosti vnímám pozitivně.“

Otázka: „Myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům?“

Respondent X4: „Myslím si, že víra nesouvisí s přístupem k migrantům.“

Otázka: „Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!” Co ve Vás vyvolává?“

Respondent X4: „Že ten, koho v dobré víře pohostíš, může být pěkně nakonec zlý a hrát si na anděla.“

Otázka: „Dalším citátem je „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve Vás vyvolává?“

Respondent X4: „Že jsme tady na Zemi všichni všude přistěhovalci a jen nakrátko, tak bychom se měli zabývat něčím užitečnějším, než utiskováním migrantů.“

Otázka: „Bratrská láska ať zůstává.“ (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?”

Respondent X4: „Bratr je pro mě jakýkoliv člověk.“

Otázka: „Jak byste reagoval, kdybyste měl možnost osobně pomoci uprchlíkům?”

Respondent X4: „Když mohu, tak pomůžu, ale jen tak, jak je v mých silách.“

Otázka: „Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?”

Respondent X4: „V naší vesnici znám pouze dvě rodiny migrantů a jsou v pohodě, vycházíme spolu.“

Otázka: „Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?”

Respondent X4: „Pojstoj si ovlivňuji sám, rozhodně mě nic jiného neovlivňuje.“

Otázka: „Myslíte si, že generace Z, tedy lidé narozeni v období 2000-2013, může vnímat migranty jinak, než Vaše generace?”

Respondent X4: „Myslím si, že tato generace může mít jiné názory, popravdě mě to ale nezajímá. Starší z této generace možná něco o migraci ví, ale jinak si myslím, že tato generace nemá úplně povědomí o migrantech, tedy že o tom moc neví.“

Otázka: „Je něco, co byste chtěl v rozhovoru dodat?”

Respondent X4: „Asi jen to, aby se lidi měli rádi.“

Otázka: „Poslední otázka je, zda se změnil nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?”

Respondent X4: „Nezměnil.“

1.12. Vnímání migrantů generací X

Na základě čtyř poskytnutých rozhovorů vyplývá, že všichni čtyři respondenti žijící v malých městech či na vesnicích mají většinou přímé zkušenosti s migranty, a to hlavně z pracovního prostředí, až na respondenta X3, který zkušenosti s migranty nemá. Zajímavostí je, že zkušenost s migranty v práci mají respondenti, kteří jsou na vysokých pracovních pozicích. Všichni tito respondenti vnímají tuto zkušenost pozitivně.

K současné situaci migrace v České republice se ukazuje rozmanitost pohledů. Zatímco respondent X1 vnímá migraci jako aktuální horké téma a zdůrazňuje zejména příchod ukrajinských migrantů v důsledku války, respondent X2 vyjadřuje empatii k migrantům prchajícím před různými formami ohrožení a zároveň poukazuje na zvýšený počet migrantů v zemi. Přičemž respondent X3 zastává výrazně pozitivní postoj k migraci jako k přirozenému celosvětovému jevu a zdůrazňuje potřebu solidarity s ohledem na nepředvídatelnost životních situací. Respondent X4 vyjadřuje podmíněný souhlas s migrací, který je závislý na ochotě migrantů respektovat české zvyklosti a aktivně se začleňovat do společnosti. Z odpovědí vyplývá, že zatímco všichni respondenti migraci v určité míře akceptují, liší se v podmínkách této akceptace a v míře empatie vůči migrantům.

Při zjišťování znalostí respondentů o národnostním složení migrantů v České republice se ukazuje poměrně vysoká informovanost všech dotazovaných. Respondent X1 správně identifikoval tři nejpočetnější skupiny migrantů v pořadí Ukrajinci, Slováci, Vietnamci, přičemž svou odpověď logicky propojil s předchozí diskusí o současné situaci. Podobně přesnou odpověď poskytl i respondent X2, který uvedl stejné tři národnosti. Respondent X4 rovněž správně vyjmenoval všechny tři skupiny. Pouze respondent X3 se mírně odchýlil od správné odpovědi, když místo Slováků uvedl Poláky a třetí skupinu označil obecněji jako část populace z Asie. Z odpovědí je patrné, že respondenti mají dobrý přehled o migračních skupinách v České republice, přičemž všichni uvedli správně Ukrajince jako nejpočetnější skupinu, což odpovídá současné realitě.

V otázce víry se respondenti většinou nehlásí k žádnému konkrétnímu náboženství, ačkoliv byli schopni se vyjádřit k biblickým veršům, byť různými způsoby. První tři respondenti interpretovali verše pozitivně a souhlasně, zatímco respondent X4 měl odlišnější a v jednom případě i negativní pohled na interpretaci veršů. Při zkoumání postojů zúčastněných k souvislosti mezi vírou a přístupem k migrantům se ukazuje, že zatímco respondent X1 vidí pozitivní souvislost a domnívá se, že věřící lidé jsou více nápomocní druhým vzhledem k biblickým principům, respondent X2 vnímá víru především v kontextu

možného příchodu různých náboženství s migranty a poukazuje na problematické situace v zahraničí, přičemž respondent X3 zastává názor, že víra by neměla ovlivňovat přístup k migrantům, jelikož ji vnímá jako otevřenou věc a lásku ke všemu živému. Respondent X4 jednoznačně popírá jakoukoliv souvislost mezi vírou a přístupem k migrantům. Z toho tedy vyplývá, že respondenti mají na tuto problematiku jednoznačně odlišný názor, od vidění pozitivní souvislosti přes vnímání potenciálních náboženských konfliktů až po popření této souvislosti.

Všichni zúčastnění vyjádřili ochotu pomoci migrantům, a to různými způsoby, jako je poskytnutí jídla, nebo pomoc s úředními záležitostmi. Respondent X3 uvedl, že by pomohl i s přístřeškem, oproti tomu respondent X2 tuto formu pomoci odmítá.

Při analýze odpovědí zúčastněných ohledně vnímání přítomnosti migrantů v jejich městě se ukazuje, že tím, že všichni žijí na vesnici, výrazně ovlivňuje jejich přímou zkušenost s různými národnostmi. Dva respondenti, X1 a X2, zmiňují přítomnost vietnamské komunity, přičemž respondent X2 vyzdvihuje jejich pracovitost a pozitivní přístup k práci. Respondent X4 uvádí zkušenost pouze se dvěma rodinami migrantů, s nimiž má dobré vztahy, zatímco respondent X3 přímo uvádí, že vzhledem k nízkému počtu různých národností v jeho lokalitě se ho tato problematika netýká.

Z rozhovorů dále vyplývá, že zatímco respondent X1 a X3 uvádějí jako hlavní zdroj informací média, respondent X2 a X4 zdůrazňují vlastní nezávislé utváření názoru.

Při zkoumání postojů respondentů ke generaci Z se ukazuje, že zatímco respondent X2 klade důraz na historickou zkušenost s komunismem, která mladší generaci chybí, a proto podle něj nemohou dostatečně chápat důvody migrace, respondent X1 poukazuje především na rozdíly ve zdrojích informací mezi generacemi a význam vzdělání při formování názorů. Respondent X3 zastává názor, že každý jedinec si vytváří vlastní postoj nezávisle na generaci a vidí podobnost mezi svými názory a názory svých dětí z generace Z. Respondent X4 zaujímá skeptický názor vůči znalostem mladší generace o migraci a vyjadřuje nezájem o jejich názory. Z toho tedy vyplývá, že respondenti nevnímají generační rozdíl jednotně.

Žádný z respondentů neuvedl, že by se jeho názor na migranty během rozhovoru změnil.

1.13. Generace Z interpretace

1.13.1. Respondent Z1

Úvodní otázky

Otázka: „Můžete mi o sobě něco říci? Kolik Vám je let? Jaké máte vzdělání? Zaměstnání? Kde bydlíte?“

Respondent Z1: „Je mi dvacet dva let, pracuji jako zaměstnanec Policie České republiky, jako policista a mám střední vzdělání ukončené maturitou. Bydlím ve větším městě ve Středočeském kraji.“

Otázka: „A jaký je Váš vztah k náboženství?“

Respondent Z1: „Můj vztah k náboženství? Mám hodně blízko ke křesťanství.“

Otázka: „Takže jste věřící?“

Respondent Z1: „Ano, považuji se za věřícího, hlásím se ke křesťanské víře.“

Hlavní výzkumné otázky

Otázka: „Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?“

Respondent Z1: „Zatím ji vnímám negativně.“

Otázka: „Můžete mi to více popsat?“

Respondent Z1: „Zatím ji u nás v České republice vnímám jako málo nebezpečnou, když to srovnám například s Německem nebo Francií nebo Velkou Británií nebo například se Švédskem, kde je více imigrantů, to vidím jako hrozbu. Ani ne jako například uprchlíky z Ukrajiny, kterých je tu velké množství, ale za hrozbu považuji například uprchlíky ze Sýrie, Turecka a tak podobně. Zde to vidím jako velký problém. Myslím si, že Česká republika je na tom zatím dobře, samozřejmě, kdyby zde byl pakt Evropské unie, kde by se měli přesouvat uprchlíci z Blízkého východu, tak s tím bych určitě nesouhlasil. A nepřeji si tu uprchlíky z Blízkého východu.“

Otázka: „Víte, jaká národnost migrantů je u nás nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?“

Respondent Z1: „To bych řekl, že to jsou Slováci, Poláci a Ukrajinci.“

Otázka: „Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty? Jaké?“

Respondent Z1: „Ano, setkávám se s nimi dennodenně například v obchodech, ale také samozřejmě v práci.“

Otázka: „Myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům?”

Respondent Z1: „Já si myslím, že ano.”

Otázka: „Proč si to myslíte?”

Respondent Z1: „No, každý se chová, dá se říci, podle nějakého zákona, který je v té víře uvedený, například v Bibli, že bychom měli pomáhat lidem a tak dále. To si myslím, že hraje nějakou roli.”

Otázka: „Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!” Co ve Vás vyvolává?”

Respondent Z1: „Nevím co mám na to odpovědět. Ten verš ve mně nic nevyvolává, cítím z toho, že má mít hloubku. Asi mi to má říct, že mám být pohostinný, být hodný a přijmout je, prostě být solidární.”

Otázka: „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve Vás vyvolává?”

Respondent Z1: „Chápu to tak, že i já sám, kdybych se přestěhoval do jiné země, tak bych byl rád, kdyby mě tam přijali a neutiskovali, že já sám jsem například v České republice pomáhal některým migrantům, samotnému by mi to nebylo příjemný.”

Otázka: „Bratrská láska ať zůstává.” (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?”

Respondent Z1: „Pro mě znamená slovo bratr jako někdo blízký. Nemusí to být ani rodinný příslušník, ale třeba i hodně dobrý přítel.”

Otázka: „Jak byste reagoval, kdybyste měl možnost osobně pomoci uprchlíkům?”

Respondent Z1: „Samozřejmě je na mě, jestli bych jim pomohl. Samozřejmě, kdybych viděl migranta, jak něco hledá, například úřad, tak bych mu pomohl a klidně bych ho tam osobně zavedl, to by byla maličkost.”

Otázka: „Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?”

Respondent Z1: „Nejvíce zde vnímám Ukrajince, romské obyvatelstvo, jejich přítomnost vnímám například tak, že pro Českou republiku jsou levnou pracovní silou, to vnímám pozitivně. Na druhou stranu se, dle mého názoru zhoršuje bezpečnost státu a narůstá kriminalita. Takže si myslím, že to má pozitiva i negativa.”

Otázka: „Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?”

Respondent Z1: „Určitě je to víra a z jakého státu přicházejí, musím také přiznat, že můj názor ovlivňuje i mé zaměstnání.”

Otázka: „Myslíte si, že generace X, tedy lidé narozeni v období 1965-1980, může vnímat migranty jinak?”

Respondent Z1: „Já si myslím, že ano. Řekl bych, že jsou ze staré školy, že byli vychováni jinak, než my. Proto si myslím, že to berou jinak. Hodně mladých lidí budou mít odlišné názory k tomuto tématu, než jejich rodiče.”

Otázka: „Je něco, co byste chtěl dodat?”

Respondent Z1: „Nic mě nenapadá.”

Otázka: „Změnil se nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?”

Respondent Z1: „Nezměnil, stále mám stejný názor, za kterým si stojím.”

1.13.2. Respondent Z2

Úvodní otázky

Otázka: „Můžete mi o sobě něco říci? Kolik Vám je let? Jaké máte vzdělání? Zaměstnání? Kde bydlíte?”

Respondent Z2: „Je mi dvacet jedna let, mám úspěšně složenou střední školu v oboru diplomatické a právní služby a bydlím v jedné malé obci nedaleko Kladna.”

Otázka: „A jaký je Váš vztah k náboženství?”

Respondent Z2: „Nemůžu o sobě říct, že bych byla věřící, ve smyslu, že bych vyznávala islám nebo křesťanství, ale věřím v to, že tam nahoře někdo je a že nás chrání, a všechno co se děje, je z důvodu toho, že to někdo tam nahoře takto napsal.”

Hlavní výzkumné otázky

Otázka: „Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?”

Respondent Z2: „Pravdou je, že tuto situaci moc nesleduju, myslím si, že jen tak okrajově, co na mě vyskočí na sociálních sítích, popřípadě někde na internetu, ale myslím si, že největší problém u nás v České republice je, že za mě určitě pomáhat, když je to potřeba, viz situace, která se stala nedávno na Ukrajině, ale pomáhat pouze těm, kteří to potřebují. Už je to několik let, co je tato situace stále špatná a myslím si, že teď je už naprosto bezvýznamné pomáhat, protože už měli čas si vyřešit vše, co potřebovali, samozřejmě, ta situace, která

u nich je, je šílená, ale myslím si, že už se s tím naučili žít a žijí své životy někde jinde. Přijde mi, že toho zneužívají ti, kteří problémy vůbec nemají a v České republice nemají co dělat.”

Otázka: „Víte, jaká národnost migrantů je u nás nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?”

Respondent Z2: „Rozhodně je u nás nejvíce rozšířená populace asijských států, nedokážu konkretizovat, zda se jedná o obyvatele z Vietnamu, Číny nebo Japonska, ale myslím si, že jsou u nás nejrozšířenější. Dále jak jsem již říkala, kvůli té válce spoustu Ukrajinců, kteří tady ale byli už i před válkou. A určitě zde máme spoustu Slováků, což je dle mého názoru zapsáno hlavně tím, že jsme byli Československo.”

Otázka: „Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty? Jaké?”

Respondent Z2: „Osobní zkušenost s migranty mám, pozitivní i negativní. Pozitivní je bohužel pouze jedna, kdy jsme dvěma maminkám, které utíkaly před válkou z té nejvíce postižené oblasti, podotýkám abych si neprotiřečila u předchozích otázek, nabídli azyl, kde měly celý dům pro sebe. Byly to dvě maminky, jedna měla tři děti, všechno to byly holčičky, už školního věku, jedna možná předškolního. Druhá maminka měla dceru předškolního věku a tříměsíční miminko. Tam je opravdu pozitivní zkušenost, ať už maminky, tak holčičky se zapojily do čehokoliv, jak samy sobě pomoci. Nikoliv, že by šly na úřad pro dávky, ale měly svoje finance a začaly pracovat, jakmile to šlo. Holčičky nastoupily do školy a učí se česky. Bohužel jsou i lidé nebo rodiny, které utekly z Ukrajiny i z té nepostižené oblasti, se kterými už tak dobrou zkušenost nemám a také jsme pronajímali pokoje asijským migrantům a tam jsme bohužel také neměli pozitivní zkušenost, ať už to bylo nelegální chování nebo neplacení nájmu.”

Otázka: „Myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům?”

Respondent Z2: „Myslím si, že to má velký vliv, protože, jestliže žijí někde a jsou na něco zvyklí, jako je například Írán, kde mají jiný život než my tady. Ženy nepracují, jsou pouze doma, to v Česku není běžné. Záleží potom na tom, jestli oni jsou s tím v pohodě, že mají v práci i kolegyně, že je nijak neutlačují, tak je to dle mého názoru v pořádku, ale jestliže to jejich náboženství nějakým způsobem zasahuje do života ostatních lidí, tak je to rozhodně špatně. Jejich podmínka je se přizpůsobit životu, který je tady v České republice, protože je to pořád republika, která je nějak nastavená. Neříkám, že vždy fungujeme dobře, ale nemá

se Česká republika přizpůsobovat migrantům, ale migranti nám, pokud zde chtějí být. Myslím si, že Česká republika je velmi benevolentní, co se týká migrantů a toho se velmi zneužívá. Ať si doma dělají co chtějí, ale na veřejnosti by se měli umět přizpůsobit.”

Otázka: „Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!” Co ve Vás vyvolává?”

Respondent Z2: „Vyvolává to ve mně to, že by bylo krásný, kdyby to takto v životě mohlo fungovat, ale v dnešní době to takto fungovat nemůže. Myslím si, že nemůže, protože kolikrát něco děláte v dobré víře, pomáháte lidem, a stejně se to pak otočí proti vám. Je to něco, co by bylo krásný, ale v dnešní době už nereálný.”

Otázka: „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve Vás vyvolává?”

Respondent Z2: „K tomu bych řekla, že moje svoboda končí tam, kde začíná svoboda někoho jiného, ale to platí z obou stran. Pokud utíká před válkou a potřebuje pomoci, tak by mu měla být nabídnuta, ale má to své hranice a kolikrát se opravdu stane, že ti přistěhovalci utiskují ty, co tam žijí, a pak už je to na českých občanech, aby si to nenechali líbit, a musí bojovat za svou zemi. Pořád to jsou přistěhovalci a nesmějí toho zneužívat.”

Otázka: „Bratrská láska ať zůstává.” (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?”

Respondent Z2: „V dnešní době už podle mě není vnímáný pouze jako sourozenec. I označení “bro”, které je v dnešní době velmi používané, ukazuje to, že tak oslovujete i člověka, který je vám osobně nějak blízký a není to pokrevně vaše nic. Slovo bratr mi osobně není velmi příjemný, ale když někdo někomu řekne brácha nebo brašule, tak je to dle mého názoru svým způsobem vyznání lásky, i když to není nic konkrétního. Ale je to určitě silné slovo, které se většinou používá mezi muži.”

Otázka: „Jak byste reagovala, kdybyste měla možnost osobně pomoci uprchlíkům?”

Respondent Z2: „Záleželo by na tom, komu by to bylo, vadí mi, když pomoci zneužívají. Samozřejmě bych osobně určitě ráda pomohla, když jsou nějaké sbírky, tak se vždy snažím nějak pomoci, ale samozřejmě jen tak, jak mohu já, aby to neubližilo mně. Osobně bych také pomohla, ale jsou tam ty hranice, podle toho kdo tu pomoc potřebuje, a jestli toho jen nezneužívá.”

Otázka: „Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?”

Respondent Z2: „Více národností v mém městě mě nechává klidnou, pokud to nejsou nějaká ghetta. Ale už jsme zase u toho, že se v naší zemi mají nějak chovat. Každopádně v naší obci není nějaké velké množství lidí jiné národnosti.”

Otázka: „Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?”

Respondent Z2: „Můj postoj k migrantům podle mě nejvíce ovlivňuje má osobní zkušenost. Ať už je to například v hromadné dopravě, kde se nechovají úplně adekvátně. Ale samozřejmě nemůžeme všechny házet do jednoho pytle. Každopádně si nemyslím, že bych byla nějak ovlivněna například médií, mě nejvíce ovlivňuje má osobní zkušenost.”

Otázka: „Myslíte si, že generace X, tedy lidé narození v období 1965-1980, může vnímat migranty jinak?”

Respondent Z2: „Já si osobně myslím, že to není úplně o tom, do jaké generace jsme se narodili. Ale myslím si, že starší generace toto může vnímat hůř, než naše generace, ale to je to samé, jako na jiné názory. Myslím si, že je to o lidech a nedá se mluvit přímo o generacích, ale je to určitě i o výchově, jestliže vám je od dětství říkáno, že migranti jsou špatní. Ale myslím si, že ne. Pokud se nestane něco, kdy opravdu tu naši zemi nezačnou ovlivňovat lidé z jiných států a nezčnou se nějak víc motat do politiky naší země a nebudou upřednostňováni ze strany našeho státu před samotnými občany, tak si myslím, že to bude pořád nahoru a dolů. Vždy tu budou lidé, kterým to vadí, kterým to nevadí a pak jsou tu lidé, jako jsem například já, která si myslí, že pomoci ano, ale odsud posud.”

Otázka: „Je něco, co byste chtěla dodat?”

Respondent Z2: „Asi bych ještě dodala, že je opravdu velký problém zneužívání a využívání, a tento problém by se měl hlídat. Problém je to, že je Česko velmi benevolentní, co se migrantů týká a pomáhá jim na úkor českým občanům.”

Otázka: „Změnil se nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?”

Respondent Z2: „Myslím si, že můj pohled a můj postoj je opravdu pevný. A jak jsem říkala, nejvíce mě ovlivní, jak se ti lidé chovají, takže nějaké fakta, nebo tady opONENTSKÉ řeči mě nic nezmění. Protože pro mě jsou činy víc než nějaký výzkum či data.”

1.13.3. Respondent Z3

Úvodní otázky

Otázka: „Můžete mi o sobě něco říci? Kolik Vám je let? Jaké máte dosažené vzdělání? Kde bydlíte?”

Respondent Z3: „Je mi patnáct let, chodím na základní školu do deváté třídy. A bydlím v obci nedaleko Prahy.”

Otázka: „Jaký je Váš vztah k náboženství?”

Respondent Z3: „No, asi jako nemám ho moc v oblibě.”

Otázka: „Takže můžeme říci, že jste nevěřící?”

Respondent Z3: „Ano.”

Hlavní výzkumné otázky

Otázka: „Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?”

Respondent Z3: „Asi mě to nijak netrápí a neovlivňuje.”

Otázka: „Zajímáte se o toto téma?”

Respondent Z3: „Ne.”

Otázka: „Víte, jaká národnost migrantů je v České republice nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?”

Respondent Z3: „Řekl bych Alžíráné a lidi z oblasti Arábie.”

Otázka: „Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty? Jaké?”

Respondent Z3: „Ne.”

Otázka: „Ani ve škole jste se s migrantem nesetkal?”

Respondent Z3: „Vlastně máme ve třídě ukrajinského chlapce, bavíme se normálně česky a jsou v pohodě.”

Otázka: „Myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům? Proč si to myslíte?”

Respondent Z3: „Nemyslím si.”

Otázka: „Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!”

Respondent Z3: „Vůbec nic.”

Otázka: „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve vás vyvolává?”

Respondent Z3: „Vyvolává to ve mně to, že jsme na začátku byli Egyptané.”

Otázka: „Bratrská láska ať zůstává.” (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?”

Respondent Z3: „Určitě ne žádného migranta. Vnímám ho jako někoho z rodiny a osobu mi blízkou.”

Otázka: „Jak byste reagoval/a, kdybyste měl/a možnost osobně pomoci uprchlíkům?”

Respondent Z3: „Kdybych je nějakým způsobem znal, tak bych se jim nějak snažil pomoci.”

Otázka: „Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?”

Respondent Z3: „Určitě jejich národnost, odkud pochází.”

Otázka: „Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?”

Respondent Z3: „Nijak je nevnímám.”

Otázka: „Myslíte si, že generace X, tedy lidé narození v období 1965-1980, může vnímat migranty jinak? Proč si to myslíte?”

Respondent Z3: „Ano, myslím si, že mají bližší vztah k migrantům než má naše generace.”

Otázka: „Je něco, co byste chtěl/a dodat?”

Respondent Z3: „Ne.”

Otázka: „Změnil se nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?”

Respondent Z3: „Ne.”

Otázka: „A nechtěl byste se o tomto tématu dozvědět více?”

Respondent Z3: „Ne.”

1.13.4. Respondent Z4

Úvodní otázky

Otázka: „Můžete mi o sobě něco říci? Kolik Vám je let? Jaké máte dosažené vzdělání? Kde bydlíte?”

Respondent Z4: „Mně je třináct, bydlím u Prahy a chodím na základní školu do osmé třídy.”

Otázka: „Jaký je Váš vztah k náboženství?”

Respondent Z4: „Nevěřím v Boha a nevyznávám žádnou víru.”

Hlavní výzkumné otázky

Otázka: „Jak vnímáte současnou situaci migrace v České republice?”

Respondent Z4: „Nesleduji to, ani to nevnímám. Prakticky je mi to nějak jedno.”

Otázka: „Víte, jaká národnost migrantů je v České republice nejvíce rozšířená? Zvládnete vyjmenovat alespoň tři?”

Respondent Z4: „Popravdě nevím, ale pravděpodobně hodně Ukrajinců, více nevím.”

Otázka: „Máte nějaké osobní zkušenosti s migranty? Jaké?”

Respondent Z4: „Máme ve třídě dva Ukrajince, jinak nevím. Nějaká videa s migranty jsem ale viděl.”

Otázka: „Myslíte si, že víra souvisí nějakým způsobem s přístupem k migrantům? Proč si to myslíte?”

Respondent Z4: „Asi trochu by to mohlo ovlivnit, proč ale nevím.”

Otázka: „Když se zamyslíte nad veršem z Žd 13,2 “Nezapomínejte na pohostinnost, díky ní někteří nevědomky hostili anděly!” Co ve Vás vyvolává?”

Respondent Z4: „Mám z toho pocit, že jsem v kostele, cítím z toho nějaké náboženství.”

Otázka: „Přistěhovalci neubližuj ani ho neutiskuj- vždyť jste sami byli přistěhovalci v Egyptě.” (Ex 22,20) Jak rozumíte tomuto verši? Co ve vás vyvolává?”

Respondent Z4: „Vůbec nic mě nenapadá.”

Otázka: „Bratrská láska ať zůstává.” (Žd 13,1) Jak vnímáte slovo bratr?”

Respondent Z4: „Bratr je součást mé rodiny, trávím s ním dost času. Je to pro mě můj příbuzný.”

Otázka: „Jak byste reagoval/a, kdybyste měl/a možnost osobně pomoci uprchlíkům?”

Respondent Z4: „Kdybych ho znal, tak bych se mu trošku snažil pomoci, ale kdybych ho neznal, tak bych mu asi nepomohl.”

Otázka: „Co podle Vás nejvíce ovlivňuje Váš postoj k migrantům?”

Respondent Z4: „Nejvíce asi sociální síť.”

Otázka: „Myslíte si, že generace X, tedy lidé narozeni v období 1965-1980, může vnímat migranty jinak? Proč si to myslíte?”

Respondent Z4: „Je to možný, každý má na to jiný názor a jiný pohled. Jsou zkušenější. Myslím si, že tomuto tématu více rozumí.”

Otázka: „Jak vnímáte přítomnost různých národností ve vašem městě?”

Respondent Z4: „Asi nijak, nevím o nich.”

Otázka: „Je něco, co byste chtěl/a dodat?”

Respondent Z4: „Asi ne.”

Otázka: „Změnil se nějakým způsobem v průběhu rozhovoru Váš pohled na migranty?”

Respondent Z4: „Ne.”

Otázka: „A nechtěl byste se o tomto tématu dozvědět více?”

Respondent Z4: „Ne, toto téma mě nezajímá.”

1.14. Vnímání migrantů generací Z

Na základě čtyř poskytnutých rozhovorů vyplývá, že tři ze čtyř respondentů generace Z mají přímou zkušenost s migranty, především ze školního prostředí a běžného života. Dva mladší respondenti, Z3 a Z4, se s migranty setkávají ve škole, kde mají ukrajinské spolužáky, se kterými mají bezproblémové vztahy. Respondent Z1 uvádí každodenní kontakt s migranty v práci a obchodech. Nejrozsáhlejší zkušenost popisuje respondent Z2, který má jak pozitivní zkušenost s ukrajinskými uprchlíky, tak i negativní zkušenost s některými migranty při pronájmu nemovitosti. Zajímavé je, že tři ze čtyř respondentů žijí v malé obci, ale respondent Z1 žije ve větším městě, což by mohlo ovlivnit vývoj této analýzy.

V otázce současné situace migrace v České republice se ukazuje, že postoje generace Z k migraci jsou různorodé, a to od nezájmu až po negativní vnímání. Mladší respondenti Z3 a Z4 situaci nesledují a migranty ve svém okolí aktivně nevnímají. Naopak starší respondenti Z1 a Z2 mají vyhraněnější názory. Respondent Z1 vnímá situaci negativně, především ve vztahu k migraci z Blízkého východu, zatímco uprchlíky z Ukrajiny nepovažuje za hrozbu. Respondent Z2 zastává názor, že pomoc by měla být poskytována pouze potřebným, přičemž současnou situaci s ukrajinskými uprchlíky vnímá jako již vyřešenou a případnou další pomoc jako zbytečnou.

Při zjišťování znalostí respondentů o národnostním složení migrantů v České republice se ukazuje různá úroveň informovanosti. Žádný z respondentů neuvedl zcela přesně tři nejpočetnější skupiny migrantů. Respondent Z2 prokázal částečnou znalost, když správně zmínil Ukrajince, Slováky a přítomnost Vietnamců v rámci asijských národností. Respondent Z1 správně uvedl Ukrajince a Slováky, ale mylně doplnil Poláky místo Vietnamců, kteří jsou více rozšířeni. Respondenti Z3 a Z4 prokázali nejnižší míru informovanosti, Z4 zmínil pouze Ukrajince a Z3 chybně uvedl Alžírany a obyvatele z oblasti Arábie, kteří nepatří mezi nejpočetnější skupiny migrantů v České republice.

V otázce víry respondenti představují různorodou skupinu. Z1 je věřící se sympatií ke křesťanskému vyznání, je nepokřtěný, Z2 je věřící bez příslušnosti k církvi a Z3 a Z4 jsou ateisté. Tato různorodost se výrazně projevuje v jejich odpovědích na otázky týkající se biblických veršů a migrace. Věřící respondenti Z1 a Z2 vidí jasnou souvislost mezi vírou a přístupem k migrantům a dokáží biblické verše interpretovat v současném kontextu. Z1 zdůrazňuje především pomoc a solidaritu, Z2 nabízí komplexnější pohled zahrnující jak potřebu pomoci, tak nutnost stanovení hranic. Naproti tomu nevěřící respondenti Z3 a Z4 vykazují minimální porozumění biblickým veršům a nevidí spojitost mezi vírou a přístupem

k migrantům. Zajímavý kontrast se vyskytuje v chápání pojmu bratr. Věřící respondenti ho vnímají v širším společenském kontextu, zatímco nevěřící respondenti ho striktně omezují na rodinné vazby. Tento rozdíl může být ovlivněn tím, že v náboženském kontextu se slovo bratr používá v širším významu bratrství mezi lidmi. Věk respondentů třináct až dvacet dva let a jejich rozdílné vzdělání může hrát také roli v jejich schopnosti k vyjadřování se k náboženským textům a vztahovat je k současným společenským otázkám.

Všichni zúčastnění vyjádřili určitou ochotu pomoci migrantům, ale jejich přístup se liší v rozsahu a podmínkách této pomoci. Z1 a Z2 projevují největší otevřenost k poskytnutí pomoci. Z1 je ochotný poskytnout praktickou pomoc bez předchozí známosti, Z2 také vyjadřuje ochotu pomáhat, například prostřednictvím sbírek, ale opět zdůrazňuje potřebu stanovení hranic a obavu ze zneužití pomoci. Z3 a Z4, jako nejmladší respondenti, podmiňují svou pomoc předchozí známostí s migrantem. Jejich postoj může souviset s jejich nižším věkem a menšími životními zkušenostmi. Je zajímavé, že míra ochoty pomoci klesá s věkem respondentů. Starší respondenti Z1 a Z2 jsou ochotnější pomáhat i neznámým lidem, zatímco mladší Z3 a Z4 preferují pomoc pouze známým osobám.

Při analýze odpovědí zúčastněných ohledně vnímání přítomnosti migrantů v jejich městě se projevují značné rozdíly v míře vnímání této problematiky. Z1 poskytuje nejkompexnější pohled, když uvádí konkrétní skupiny, kterými jsou Ukrajinci a Romové. Dokáže pojmenovat jak pozitivní aspekty, jako je například ekonomický přínos, tak i negativa, jako jsou například bezpečnostní rizika. Z2 zaujímá neutrální postoj, který je podmíněný absencí problematických jevů, jako jsou ghetta, zdůrazňuje však potřebu přizpůsobení se místním normám. Z3 a Z4 nevnímají přítomnost jiných národností ve svém okolí, což může souviset s nižším výskytem cizinců v jejich městě.

Při rozboru faktorů ovlivňujících postoje respondentů k migrantům se objevují různé zdroje vlivu. Z1 uvádí kombinaci několika faktorů, kterými jsou náboženství, země původu migrantů a vliv vlastního zaměstnání. Z2 klade důraz především na vlastní zkušenost, zejména z každodenních situací jako je hromadná doprava, a výslovně odmítá vliv médií na své postoje. Z3 zdůrazňuje jako hlavní faktor národnost migrantů, což je podobné s názorem respondenta Z1. Z4 jako jediný přiznává přímý vliv sociálních médií na své postoje. Je zajímavé, že starší respondenti Z1 a Z2 uvádějí více faktorů a komplexnější zdůvodnění svých postojů, zatímco mladší respondenti Z3 a Z4 se omezují na jeden faktor.

Při zkoumání postojů respondentů ke generačním rozdílům generace X a Z ve vnímání migrantů se objevují různé pohledy na tuto problematiku. Z1 zdůrazňuje vliv odlišné výchovy a svou generaci považuje za více otevřenou vůči migrantům než generace X. Z2 poskytuje nejkompexnější pohled a odmítá zobecňování založené pouze na věku, přičemž zdůrazňuje význam individuálního přístupu a výchovy. Zároveň připouští možný vliv politické situace a státní politiky na formování postojů. Z3 a Z4 přisuzují generaci X lepší pochopení této problematiky. Respondent Z4 zmiňuje větší zkušenosti generace X. Je zajímavé, že mladší respondenti přiznávají starší generaci větší vědomosti v této oblasti, zatímco respondenti s komplexnějším pohledem na tuto problematiku, Z1 a Z2, zdůrazňují spíše rozdílnost postojů v každé generaci.

Žádný z respondentů neuvedl, že by se jeho názor na migranty během rozhovoru změnil.

Respondentům Z3 a Z4 byla položena doplňující otázka z důvodu jejich stručných a jednoduchých odpovědí v předchozích diskuzích, které naznačovaly omezené znalosti tématu. Na otázku, zda by se chtěli o tématu dozvědět více, respondenti odpověděli negativně. Jejich následný nezájem o hlubší pochopení problematiky migrace může vysvětlovat jejich zjednodušený přístup k celé diskuzi.

1.15. Porovnání generací

1.15.1. Hlavní rozdíly

Hlavní rozdíly	Generace X	Generace Z
Přímé zkušenosti s migranty	Hlavně z pracovního prostředí.	Hlavně ze školního prostředí.
Úroveň informovanosti	Vysoká informovanost o národnostním složení.	Nižší informovanost, pouze jeden respondent uvedl částečně správně všechny skupiny.
Postoj k situaci migrace v České republice	Všichni akceptují migraci Větší empatie	Různorodé názory Situaci tolik nesledují
Ochota pomoci	Všichni ochotní pomoci různými způsoby. Pomoc nabízí bez ohledu na známost.	Ochota pomoci se liší podle věku. Mladší by pomohli jen známým osobám.
Zdroje informací	Polovina utváří postoj díky médiím-TV, rádio. Polovina zdůrazňuje nezávislé utváření názorů.	Pouze jeden uvádí vliv sociálních sítí.
Zájem o téma	Všichni prokázali zájem o téma a informovanost.	Polovina respondentů projevuje nezájem o hlubší pochopení tématu.
Otázka víry	Většina bez konkrétního vyznání. Schopnost interpretovat biblické verše. Komplexnější pohled na roli víry.	Různorodá skupina. Pouze věřící respondenti. byli schopni se vyjádřit k biblickým veršům. Zjednodušené vnímání pohledu na roli víry.
Vnímání opačné generace	Více kritická vůči mladší generaci.	Projevuje respekt ke zkušenostem starší generace.

1.15.2. Společné body

Společné body	Generace X a Z
Zkušenost s migranty	Převážně pozitivní.
Postoj k migraci	Uznávají potřebu pomoci lidem v nouzi. Zdůrazňují nutnost dodržování pravidel hostitelské země.
Stabilita názorů	Názory se v průběhu rozhovoru nezměnily.
Sociální integrace	Postoj k začleňování migrantů do společnosti.
Přítomnost různých národností v jejich městě	Až na jednoho respondenta Z1 jsou všichni respondenti z malých obcí a nevnímají větší přítomnost jiných národností.
Hodnotový systém	Většina respondentů vnímá solidaritu za velmi důležitou.
Rodinné hodnoty	Většina respondentů vnímá vliv rodinné výchovy k postojům k migrantům.

1.16. Limity výzkumu

Mezi limity výzkumu jednoznačně patří geografická jednostrannost, kdy většina respondentů pochází z malých obcí, což může ovlivňovat jejich perspektivu na dané téma. Časové omezení výzkumu, které probíhalo během měsíce února, neumožňuje sledovat vývoj názorů v čase a může být ovlivněno aktuálními událostmi. Limitem výzkumu je taktéž složení respondentů u generace X, kdy je většina respondentů s vyšším vzděláním a vedoucími pozicemi.

1.17. Závěr praktické části

Cílem praktické části bylo zjištění, jak vnímají vybraní příslušníci generací X a Z migranty. Výzkum byl realizován prostřednictvím polostrukturovaných rozhovorů s osmi respondenty během února 2025.

Z výzkumu vyplynuly zajímavé rozdíly mezi generacemi. Zatímco generace X čerpá zkušenosti hlavně z pracovního prostředí a vykazuje i vyšší míru informovanosti o národnostním složení, generace Z získává zkušenosti hlavně ze školního prostředí. Generace X projevuje větší zájem o téma migrace, zatímco generace Z vykazuje různorodější názory a menší sledovanost tématu.

Výzkum také odhalil společné body mezi generacemi. Obě generace mají převážně pozitivní zkušenosti s migranty a uznávají potřebu pomoci lidem v nouzi. Shodují se i na dodržování pravidel dané země. Většina respondentů vnímá solidaritu jako velmi důležitý postoj.

Mezi limity výzkumu jednoznačně patří geografická jednostrannost, kdy většina respondentů pochází z malých obcí, což může ovlivňovat jejich názory na toto téma. Dalším limitem je také časové omezení výzkumu, které neumožňuje sledovat vývoj názorů v čase a taktéž složení respondentů generace X, kdy je většina respondentů s vyšším vzděláním a vedoucími pozicemi.

Cílem práce bylo zjištění, jak tito příslušníci generací X a Z vnímají migranty. Na základě provedených rozhovorů lze tvrdit, že příslušníci obou generací vnímají migranty převážně pozitivně, přestože se jejich pohledy v některých případech liší. Přestože se ne všichni respondenti shodují s podmínkami migrace, většina z nich by byla ochotná nabídnout pomoc lidem, kteří jsou v nouzi. Jejich názory zůstaly v průběhu rozhovorů stabilní, což naznačuje pevně ustanovené názory a postoje k dané problematice.

1.18. Závěr práce

Zpracování této bakalářské práce pro autorku představovalo přínosnou zkušenost v různých oblastech. Především jí umožnilo hlouběji prozkoumat téma migrace prostřednictvím biblických principů pohostinnosti a spravedlnosti. Verše analyzované v práci ji přivedly k hlubšímu zamyšlení nad tím, co pro ni znamenají příchozí. Tyto verše v ní vzbudily velkou míru empatie.

Teoretická část této práce je stavebním kamenem pro praktickou část. Tato část ukazuje, jak se nahlíželo na migranty v Bibli a jakým způsobem bychom se k nim měli stavět nyní, ukazuje to prostřednictvím citátů a příběhů, taktéž se snaží říct, že příchozí nejsou cizí, ale že to jsou naši bratři, připomíná nám, že i my jsme byli cizinci. Autorka vnímá pojetí Bible jako filozofické učení, které by mělo být připomínáno všem lidem, i když se sama s Bibli seznámila teprve nedávno. I z tohoto hlediska vnímá autorka tuto práci jako výzvu a naučení se něčeho nového. Práce v autorce otevřela nový prostor a nový pohled vnímání a cítění. Dále se část zaměřuje na definici různých pojmů spojených s migranty, statistiky, historii migrace v České republice i ve světě a nahlíží do formativních zkušeností obou generací.

Realizovaný výzkum odhalil zajímavé a překvapivé poznatky týkající se vnímání migrantů vybranými příslušníky generací X a Z. Autorku zaujal zjištěný rozdíl v informovanosti a postojích mezi oběma generacemi. Zatímco generace X projevuje vyšší míru zájmu o téma migrace, generace Z vykazuje pestřejší názorové spektrum a nižší zájem o téma migrace, včetně nižší míry informovanosti. Zajímavým aspektem je porozumění biblickým veršům. Je zřetelné, že nejmladší respondenti prozatím nemají zájem a polemizaci těchto veršů, dá se říci, že jim nerozumí a neví, co jim mají předat. V generaci X je zajímavé, že se k veršům umí vyjádřit všichni, i když každý jinak a jiným způsobem, každý si již uměl utvořit představu toho, co mají verše znázorňovat. Dalším aspektem je, že generaci Z ovlivňují převážně sociální sítě, přičemž sami zatím neumějí rozpoznat kvalitu informací, které se zde nacházejí. Překvapivým zjištěním však bylo, že dva mladší respondenti nezávisle na sobě konstatovali, že starší generace, tedy generace X, má více zkušeností a více informací o tématu migrace a příchozích. Generace Z tedy prokázala pokoru ke generaci X.

Cílem této práce bylo zjištění vnímání vybraných respondentů generací X a Z prostřednictvím kvalitativního výzkumu metodou polostrukturovaného rozhovoru. Díky tomuto výzkumu lze tvrdit, že tito vybraní příslušníci vnímají migranty v celku pozitivně, přestože uvádějí různé podmínky. Většina z nich by byla ochotná migrantům

pomoci, někteří již pomáhají nebo pomohli. Tím, že jejich názory zůstaly během rozhovoru i po něm stejné, naznačuje pevné ustanovení těchto názorů.

Limity výzkumu, které autorka identifikovala vnímá jako příležitost pro budoucí navazující výzkumy. Jedná se především o geografickou jednostrannost, omezený vzorek respondentů a limitovaný čas. Veškeré tyto limity nabízejí prostor pro další zkoumání.

Za klíčové zjištění autorka uvádí, že bez ohledu na generační rozdíly existuje sdílená hodnota solidarity a ochoty lidem pomáhat v nouzi. To vnímá jako pozitivní signál pro společnost.

Závěrem autorka zdůrazňuje, že tato práce pro ni představovala nejen akademickou práci, ale také příležitost pro studování nových oblastí k hlubšímu pochopení problematiky migrace v historických, teologických a současných souvislostech.

Seznam primární a sekundární literatury včetně elektronických zdrojů

Knižní zdroje

BERG, Monika van den. *Jak se vzájemně chápat: generace X, Y, Z*. Praha: Grada, 2020. ISBN 978-80-247-2139-2.

BIANCHI, Enzo. *Přijetí cizince: biblická studie*. Praha: Pastorační středisko, 1998.

Bible: překlad 21. století. Praha: Biblion, 2009. ISBN 978-80-87282-00-7.

BROŽ, Jaroslav. *List Židům*. Český ekumenický komentář k Novému zákonu. Praha: Centrum biblických studií AV ČR a UK v Praze ve spolupráci s Českou biblickou společností, 2015. ISBN 978-80-87287-73-6.

DOUGLAS, J. D. (ed.). *Nový biblický slovník*. Praha: Návrat domů, [1996]. ISBN 80-85495-65-1.

MALÍŘOVÁ, Eva, Petra FRÜHBAUEROVÁ, Kristýna HRUBANOVÁ a DŽESTR. *Lidé v pohybu: metodika pro práci s tématy uprchlictví a migrace*. Praha: Junák - český skaut, Tiskové a distribuční centrum, z.s. : NaZemí, z.s., 2016. ISBN 978-80-7501-098-8.

MIOVSKÝ, Michal. *Kvalitativní přístup a metody v psychologickém výzkumu*. Psyché. Praha: Grada, 2006. ISBN 80-247-1362-4.

NOBLE, Tim a KŘIŠŤAN, Alois. *Kdo je můj bližní?: církve, uprchlíci, migranti*. Praha: Institut ekumenických studií, 2016.

NOVOTNÝ, Adolf. *Biblický slovník*. 2. přeprac. rozš. vyd. Kalich. Praha: Ústřední církevní nakladatelství, 1956.

ROUBALOVÁ, Věra; GÜNTEROVÁ, Tereza a KOSTLÁN, František. *Příchozí*. Praha: G plus G, 2005. ISBN 80-86103-82-X.

ŠTICA, Petr. *Cizinec v tvých branách: biblické podněty pro etickou reflexi migrace*. Praha: Karolinum, 2010. ISBN 978-80-246-1824-1.

ŠVAŘÍČEK, Roman a ŠEĐOVÁ, Klára. *Kvalitativní výzkum v pedagogických vědách*. Praha: Portál, 2007. ISBN 978-80-7367-313-0.

Elektronické zdroje

ADVANCING NATIVE MISSIONS. *Refugees in Ruth* [online]. Advancing Native Missions, Dostupné z: <https://advancingnativemissions.com/refugees-in-ruth/>.

AKSEN. *Střet generací v ČR – jejich charakteristika* [online]. Aksen, ©2023 . Dostupné z: <http://www.aksen.cz/clanek/stret-generaci-v-cr-jejich-charakteristika>.

BIBLENET. *Deuteronomium 26* [online]. Dostupné z: <http://www.biblenet.cz/b/Deut/26>.

BROWN, Colin, Lothar COENEN, Erik BEYREUTHER a Hans BIETENHARD, ed. *The New international dictionary of New Testament theology*. Grand Rapids, Michigan: Zondervan Publishing House, 1975. ISBN 0-310-21890-X. Dostupné z: <https://archive.org/details/newinternational00brow/page/6/mode/2up>.

CARROLL R., M. Daniel. *Christians at the border: immigration, the church, and the Bible*. Grand Rapids, Michigan: Baker Academic, 2008. ISBN 978-0-8010-3566-1. Dostupné z: <https://archive.org/details/christiansatbord0000carr/page/178/mode/2up>.

ČECH, Vlastimil. *Ochrana opuštěných a potřebných v Bibli* [online]. Olomouc, 2016. Diplomová práce. Univerzita Palackého v Olomouci, Cyrilometodějská teologická fakulta. Dostupné z: <https://theses.cz/id/z0vvd2/>.

ČESKÝ STATISTICKÝ ÚŘAD. *Počet cizinců - demografické události* [online]. Praha: ČSÚ, 2023. Dostupné z: <https://csu.gov.cz/pocet-cizincu-demograficke-udalosti?pocet=10&start=0&podskupiny=291&razeni=-datumVydani>.

DAMOHORSKÁ, Pavla. *Současná migrační krize, judaismus a stát Izrael*. *Revue církevního práva* [online]. 2020, 79(2), 63-71. ISSN 2336-5609. Dostupné z: <https://spcp.prf.cuni.cz/rcp/79/rcp79-soucasna-migracni-krize-judaismus-a-stat-izrael.pdf>.

DRÁPAL, Dan. *Láska trvá (Žd 13,1-3)* [online]. *Soli Deo Gloria*, 2017. Dostupné z: <https://www.solideogloria.cz/laska-trva-zd-13-1-3>.

DORIT, Meir. *Kdo a co jsou démoni a andělé v Bibli?* [online]. Dostupné z: <https://cs.dorit-meir.com/kdo-a-co-jsou-demoni-a-andele-v-bibli>.

Exodus 23:9 Meaning and Commentary [online]. VideoBible.com. Dostupné z: <https://www.videobible.com/meaning/exodus-23-9>.

Encyklopedie migrace: *Uprchlík* [online]. Praha: Encyklopedie migrace. Dostupné z: <https://www.encyclopediaofmigration.org/uprchlik/>.

EVANGNET. *Kázání na text Deuteronomium 26, 1-11* [online]. Louny: Farní sbor Českobratrské církve evangelické. Dostupné z: https://louny.evangnet.cz/kazani/dt26_1-11.html.

FORTNER, Donald S. *Discovering Christ in Ruth: the kinsman-redeemer* [online]. Darlington: Evangelical Press, 1999. ISBN 085234435X. Dostupné z: <https://archive.org/details/discoveringchris0000fort>.

HOFFMEIER, James Karl. *The Immigration Crisis: Immigrants, Aliens, and the Bible*. Wheaton: Crossway Books, 2009. ISBN 978-1-4335-0607-9. Dostupné z: <https://archive.org/details/immigrationcrisi0000hoff/page/178/mode/2up>.

- IMPERIAL MEDIA. *Generace X* [online]. Imperial Media, ©2023. Dostupné z: <https://www.imperialmedia.cz/slovník-pojmu/generace-x/>.
- INTERNATIONAL ORGANIZATION FOR MIGRATION. [online]. Geneva: IOM, 2019. ISSN 1813- 2278. Dostupné z: https://publications.iom.int/system/files/pdf/iml_34_glosary.pdf.
- JELÍNKOVÁ, Marie, ed. *Lokální politiky integrace migrantů a jejich strukturální mechanismy: Srovnávací studie Česka, Slovenska, Německa a Belgie* [online]. 1. vydání. Praha: Karolinum, 2023. ISBN 978-80-246-5530-7. DOI: 10.14712/9788024655307. Dostupné z: <https://karolinum.cz/data/book/28940/Jelinkova%20-%20Lokalni%20politiky%20integrace%20migrantu.pdf>.
- JUNGWIRTH, Tomáš. *Cesty k prosperitě - migrace a rozvoj v České republice* [online]. Praha: Charita Česká republika, 2019. Dostupné z: <https://www.charita.cz/res/archive/015/001830.pdf>.
- KONSORCIUM NEVLÁDNÍCH ORGANIZACÍ PRACUJÍCÍCH S MIGRANTY. *Data, statistiky a analýzy* [online]. Praha: Konsorcium nevládních organizací pracujících s migranty, 2024. Dostupné z: <https://migracnikonsorcium.cz/cs/data- statistiky- a- analyzy/statisticka-data-o-migraci/>.
- TŘEŠTÍK, Miloslav. *Sociální rozměr Deuteronomia* [online]. Theologická revue, 2014, roč. 20, č. 2. Dostupné z: https://web.etf.cuni.cz/ETFN-512-version1-tref_2014_20_2.pdf.
- MESSIANIC REVOLUTION. *Two Hebrew words that show how Ruth's status changed from gentile to Hebrew* [online]. Dostupné z: <https://messianic-revolution.com/r3-12-two-hebrew-words-that-show-how-ruths-status-changed-from-gentile-to-hebrew/>.
- OPATRŇÝ, Aleš. *Pastorace v postmoderní společnosti*. Studia theologica [online]. 2007, 9(4), 29-40. Dostupné z: <https://studiatheologica.eu/pdfs/sth/2007/04/03.pdf>.
- OTTER, Jiří. *Dva okrajové biblické spisy v novém aktuálním promýšlení*. Praha: Kalich, 2009. ISBN 978- 80- 7017- 106- 6. Dostupné z: <http://krameriusndk.nkp.cz/search/handle/uuid:2c4860c0-db59-11e3-b110-005056827e51>.
- OUŘEDNÍČEK, Martin a Ivana PŘIDALOVÁ. *Historické aspekty migrace v Česku*. In: Sociálně prostorová diferenciacie Česka v historické perspektivě [online]. Dostupné z: https://www.atlasobyvatelstva.cz/sites/default/files/3.1_historicke_aspekty_migrace_v_cesku_cz.pdf.
- Parepidemos* . In: Bible Hub [online]. ©2004- 2024. Dostupné z: <https://biblehub.com/greek/3927.htm>.

PAQ RESEARCH. *Pandemie, wellbeing žáků a socializační funkce školy* [online]. PAQ Research, ©2023. Dostupné z: <https://www.paqresearch.cz/post/pandemie-wellbeing-zaci/>.

PERROTTA, Kevin a Louise. *Genesis 12-23: Abraham and Sarah's journey*. Chicago: Loyola Press, 2002. Dostupné z: <https://archive.org/details/genesis1223abrah0000perr/mode/2up>.

SALOMÃO, Angélica. *Polostrukturované rozhovory v kvalitativním výzkumu* [online]. Mind the Graph Blog, 2023. Dostupné z: <https://mindthegraph.com/blog/cs/polostrukturovane-rozhovory-v-kvalitativni-vyzkumu/>.

ŠENKÝŘ, Jan. *Zkoumání znamení doby* [online]. Křesťanští senioři, 2019. Dostupné z: https://krestanstiseniori.cz/getattachment/Aktualne/Myslenky-a-nazory/2019/Zkoumani-znameni-doby/Senkyr-prednaska_Zkoumani-znameni-doby.pdf.aspx.

ŠMÍD, Aleš. *Cizinec v Bibli a dnes: studie relevantních biblických pojmů ve světle současné diskuze o imigraci*. Online. Bakalářská práce. České Budějovice: Jihočeská univerzita v Českých Budějovicích, Teologická fakulta. 2022. Dostupné z: <https://theses.cz/id/xymnxi/>.

The Bible Says. Exodus 22:16- 24 Commentary [online]. Dostupné z: <https://thebible-says.com/en/commentary/exo+22:16>.

WALLACE, Ronald S. *Abraham: Genesis 12-23*. Edinburgh: Oliver and Boyd, 1983. ISBN 0- 8407- 5852- 9. Dostupné z: <https://archive.org/details/abrahamgenesis120000wall/page/n7/mode/2up>.

ZATROCH, David. *Několik intertextuálních čtení knihy Rút* [online]. Praha: Univerzita Karlova, Evangelická teologická fakulta, 2015. Dostupné z: https://web.etf.cuni.cz/ETFN-227-version1-nekolik-intertextualnich-cteni-knihy-rut_zatroch.pdf.

SEZNAM GRAFŮ

Graf.č.1 Vývoj počtu migrantů v ČR podle občanství